

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Sara Lah

Izobraževanje za socialno delo: pogledi mentorjev in mentoric
na centrih za socialno delo

Diplomsko delo

Ljubljana, 2023

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Sara Lah

Izobraževanje za socialno delo: pogledi mentorjev in mentoric
na centrih za socialno delo

Diplomsko delo

Mentorica: doc. dr. Ana Marija Sobočan

Somentorica: as. dr. Sara Pistotnik

Ljubljana, 2023

En velik hvala mentorici doc. dr. Ani Mariji Sobočan in somentorici as. dr. Sari Pistotnik za vso strokovno pomoč in vodenje skozi proces pisanja diplomskega dela.

En velik hvala vsem prijateljem in družini za podporo in smeh v stresnih trenutkih.

En velik hvala sogovornicam za vaš čas in sodelovanje.

Brez vas diploma ne bi obstajala.

*Vse naše pravljice so stvarnost, ne prividi.
Kdor sam ni del tega, ne sliši in ne vidi. (V. Kreslin)*

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani/a SARA LAH
vpisan/a na Fakulteto za socialno delo v štud. letu 2022/23 kot redni/a, izredni/a
študent/ka izjavljam, da sem diplomsko delo z naslovom
IZOBRAŽEVANJE ZA SOCIALNO DELO : POGLEDI
MENTORJEV IN MENTORIC NA CENTRIH ZA SOCIALNO DELO
napisal/a samostojno s korektnim navajanjem virov in ob pomoči mentorja doc. dr.
ANE MARIE SOROČAN IN as. dr. SARE PISTOTNIK.

Datum: 22.6.2023

Podpis:

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Sara Lah

Naslov diplomske naloge: Izobraževanje za socialno delo: pogledi mentorjev in mentorice na centrih za socialno delo

Mentorica: doc. dr. Ana Marija Sobočan

Somentorica: as. dr. Sara Pistotnik

Kraj: Ljubljana

Leto: 2023

Št. strani: 105

Št. prilog: 3

Povzetek: V diplomskem delu sem raziskovala pogled na izobraževanje za socialno delo s strani mentorjev in mentorice na centrih za socialno delo. Skozi uvodni in teoretični del, sem na kratko predstavila zgodovino izobraževanja za socialno delo, razvijanje študijskega programa in ustanovitve Fakultete za socialno delo, kot jo poznamo danes. Prav tako sem se dotaknila teme praktičnega usposabljanja kot najpomembnejšega elementa izobraževanja, centra za socialno delo kot učne baze in predstavila pomen mentorstva. Cilj raziskave je bil ugotoviti, kakšno mnenje imajo mentorji in mentorice na centrih za socialno delo glede izobraževanja za socialno delo kot osebe, ki so same šle čez učni proces in sedaj delujejo kot praktični učitelji in učiteljice. Center za socialno delo sem izbrala zato, ker menim, da kljub negativnim nazorom javnosti, predstavlja osrednjo učno bazo socialnega dela, pri kateri je možno pridobiti neposredne in nenadomestljive življenjske izkušnje. Uporabila sem kvalitativno raziskovanje ter s pomočjo delno strukturiranih intervjujev pridobila podatke sedmih sogovornic iz različnih centrov za socialno delo. Merski instrument, s pomočjo katerega sem raziskovala, je vodilo za intervju, pri katerem sem vprašanja razdelila glede na pet glavnih tem (izobraževanje za socialno delo, kompetence v socialnem delu, praktično usposabljanje v socialnem delu, center za socialno delo kot učna baza in mentorstvo v socialnem delu). Pridobljene podatke sem kvalitativno analizirala ter zapisala rezultate, na podlagi katerih sem oblikovala predloge za morebitno izboljšanje sestave učnega načrta oziroma programa izobraževanja za socialno delo in organizacije mentorstva v socialnem delu.

Ključne besede: izobraževanje za socialno delo, zgodovina izobraževanja za socialno delo, razvoj študijskega programa, praktično usposabljanje, učna baza, center za socialno delo, mentorstvo, kompetence v izobraževanju za socialno delo

GRADUATION THESIS INFORMATION

Name and Surname: Sara Lah

Title of the Graduation Thesis: Social Work Education: Perspectives of Mentors at Centers for Social Work

Mentor: doc. dr. Ana Marija Sobočan

Co-mentor: as. dr. Sara Pistotnik

Place: Ljubljana

Year: 2023

Number of pages: 105

Number of Attachments: 3

Abstract: In my thesis, I researched the view of social work education by mentors at social work centers. Through the introductory, theoretical part, I briefly present the history of social work education, the development of the study program and the establishment of the Faculty of Social Work as we know it today. I also touch on the topic of practical training as the most important element of education, the center for social work as a learning base and present the importance of mentoring. The aim of the research was to determine the opinion of mentors at social work centers regarding social work education as persons who themselves have gone through the learning process and now work as practical teachers. , because as part of this they were or still are in a dual role as someone who was part of the study process as a student and now as a mentor. I chose the Center for Social Work because I believe that, despite the negative views of the public, it represents a central learning base for social work, where it is possible to gain direct and irreplaceable life experience. I used qualitative research and obtained data from seven interlocutors from different centers for social work with the help of semi-structured interviews. The measuring instrument with which I conducted my research was the interview guide, in which I divided the questions according to five main topics (education for social work, competences in social work, practical training in social work, social work center as a learning base and mentoring in social work). I analyzed the obtained data qualitatively and wrote down the results, based on which I formulated proposals for the possible improvement of the composition of the educational system curriculum or the program of education for social work and the organization of mentoring in social work.

Keywords: social work education, history of social work education, curriculum development, practical training, learning base, social work center, mentoring, competencies in social work education

Kazalo vsebine:

1. Teoretični del.....	12
Uvod	12
1.1. Izobraževanje za socialno delo.....	12
1.1.1. Zgodovina izobraževanja	13
1.1.2. Razvoj študijskega programa	14
1.1.3. Fakulteta za socialno delo	16
1.2. Kompetence v izobraževanju za socialno delo.....	17
1.3. Praktično usposabljanje.....	19
1.3.1. Vloga učne baze pri praktičnem usposabljanju	22
1.3.2. Center za socialno delo kot učna baza.....	23
1.4. Mentorstvo študentom in študentkam pri praktičnem usposabljanju	24
1.4.1. Ureditev mentorstva na centrih za socialno delo.....	25
2. Formulacija problema.....	27
3. Metodologija	29
3.1. Vrsta raziskave	29
3.2. Merski instrument.....	29
3.3. Opredelitev enot raziskovanja – populacija, vzorec	30
3.4. Zbiranje podatkov.....	30
3.5. Obdelava in analiza podatkov	31
4. REZULTATI.....	33
5. RAZPRAVA	44
6. SKLEPI	52
7. PREDLOGI	55
8. UPORABLJENA LITERATURA	59
9. PRILOGE	62
9.1. Vodilo za intervju.....	62
9. 2. Odprto kodiranje.....	64
9. 3. Osnovno kodiranje	99

1. Teoretični del

Uvod

V socialnem delu imamo priložnost za nenehno učenje in nadgrajevanje svojega znanja. Usposabljam se glede na družbene spremembe, katere se pojavljajo v svetu in okolju, ki nas obkroža. Tako teoretično kot praktično lahko nadgrajujemo svoje znanje le, če je učni načrt in sistem praktičnega usposabljanja korektno zastavljen in izpopolnjen. Za pomoč pri raziskovanju izbrane tematike sem prosila socialne delavke na centrih za socialno delo, saj mi njihov pogled na raziskovano temo lahko ponudi vpogled v veliko informacij in izkušenj. Skupaj z njimi sem naslovila prednosti in pomanjkljivosti učnega načrta oziroma področja študija, urejenosti praktičnega usposabljanja in mentoriranja na centrih za socialno delo. Pomembnost raziskave sem videla v predlogih za izboljšanje organiziranja učnih in praktičnih vsebin, ki nas posledično lahko bolje opremijo za kompetentnejše delo v socialnem delu. Sogovornice so študij socialnega dela obiskovale pred skoraj tridesetimi leti, zato v prvem delu teoretičnega uvoda predstavim zgodovino izobraževanja za socialno delo in razvoj študijskega programa.

1.1. Izobraževanje za socialno delo

Potreba za socialno delo in njegovo izobraževanje je vedno večja že zaradi raznovrstnosti stisk ljudi, s katerimi se ukvarja. Ramovš (1995) je že pred tridesetimi leti zapisal, da je za uspešno delovanje socialnega varstva temeljnega pomena dobro izobraževanje posameznikov ter usposabljanje laičnih delavcev in sodelavcev. Izobraževanje mora vsebovati tečaje za laične socialne delavce in sodelavce preko specializacij za posamezna področja socialnega dela do najvišjega akademskega strokovnega nivoja, zaobseči pa tudi usposabljanje celotnega prebivalstva za samopomoč in solidarnost. (Ramovš, 1995)

1.1.1. Zgodovina izobraževanja

Ko opisuje začetek izobraževanja za socialno delo, Milošević Arnold (1998) zapiše, da se je strokovno socialno delo v Sloveniji začelo razvijati v sredini petdesetih let prejšnjega stoletja. Pred tem so se v Sloveniji pojavljale socialne dejavnosti, ki so opravljale pomembno družbeno vlogo. (Milošević Arnold, 1998)

Kot piše Zaviršek (2005) je bila prva šola za socialno delo v Jugoslaviji ustanovljena v Zagrebu leta 1952 in druga v Ljubljani tri leta kasneje. Konec 50. let pa so se odprle tudi šole v Beogradu, Sarajevu in Skopju. Temeljile so na dvoletnem učnem programu, ki se med seboj, kljub različnim nacionalnim kontekstom, niso veliko razlikovali. Ustanavljanje šol je potekalo v znamenju začasnosti, saj naj bi bil socializem družba, kjer ne bo več potrebno reševati "socialnih problemov", socialni delavci in delavke pa so bili tako obravnavani kot kader, ki bo potreben le, dokler se ne rešijo t. i. strukturni problemi, npr. poveljne neenakosti kot posledica kapitalizma, posledice vojne (mnogo oseb z ovirami). Šola v Ljubljani se je ustanavljala skoraj dve leti. Na seji komisije, decembra leta 1953, so poudarili pomanjkljivo izobraženost delavcev, ki so se takrat ukvarjali s socialnimi stiskami ljudi v različnih socialnih službah, še zlasti tistih, ki so opravljali t. i. "preventivno delo". Prav tako so poudarili potrebo po večjem številu izobraženih delavcev in delavk v nastajajočih socialnih ustanovah, šolah in organizacijah. (Zaviršek, 2005, 29)

V času obstoja šole obstaja več mejnikov. Leta 1975 se je Višja šola za socialne delavce vključila v Univerzo v Ljubljani. Isto leto je v sodelovanju z učitelji in učiteljicami VŠSD (Višja šola za socialne delavce) takratna Fakulteta za sociologijo, politologijo in novinarstvo (zdaj Fakulteta za družbene vede) začela na drugi stopnji izvajati smer socialno delo. Leta 1983 so začeli kot predpripravo na visokošolski študij izvajati specializacije po 1. stopnji. Visoka šola, z visokošolskim programom, je bila oblikovana leta 1992, hkrati pa je izvajala tudi magistrske programe. Po zakonu o visokem šolstvu je bila leta 1995 uvrščena med visoke strokovne šole, kar je odvzelo možnosti podiplomskega študija, študij pa degradiralo v visokošolski strokovni program. Tako so magistrski program prenesli na FDV, kjer so ga izvajali (skupaj z učitelji in učiteljicami FDV) od leta 1997. Štiri leta kasneje so začeli izvajati specialistični študij. Fakulteta z univerzitetnim študijem je FSD postala leta 2003 ter leta 2004 začela izvajati doktorski študij. (Flaker, 2005, 76)

1.1.2. Razvoj študijskega programa

Iz zapisa Zaviršek (2005) izvemo, da se je v prvem letu delovanja Višje šole za socialno delo, na dvoletni strokovni program socialnega dela, vpisalo 27 študentov in študentk. Do leta 1958 je pridobilo diplomu socialnega dela trinajst študentov in deset študentk. Dva od teh, moški in ženska, sta zaključila študij že leta 1957 po dvoletnem programu. Prva leta se na strokovno izobraževanje ni vpisalo veliko ljudi, čeprav so lokalni občinski odbori omogočili finančno podporo vsem, ki so že delali na področju sociale. (Zaviršek, 2005, 31) Danes se za vpis na študij socialnega dela odloča preko sto študentov in študentk.

Prvotni študijski program je obsegal splošne družboslovne predmete, predmete s področja socialnega in zdravstvenega varstva (s precejšnjim poudarkom na zdravstvenih vidikih) in metodiko socialnega dela, ki je bila povezana s psihološkimi, pedagoškimi predmeti in predmeti na področju duševnega zdravja. Od vsega začetka so se na šoli ukvarjali z dilemami o polivalentnem ali specializiranem profilu socialnega delavca. Od leta 1960 sta obstajala dva oddelka – za delo v ljudskih odborih oz. v družbenih službah in v kadrovsko-socialnih službah v gospodarstvu, nekoliko pozneje se jima je pridružil še tretji oddelek in sicer za kadre na področju socialnega zavarovanja. Za pridobivanje specializiranih znanj je šola od vsega začetka izvajala tudi dopolnilno izobraževanje. (Rapoša Tajnšek, 2005, 138)

Slovenski predlog programa so sestavljali predmeti, kot so družbene vede (uvod v družbene vede, osnove politične ekonomije), družbeni in pravni sistem FLRJ (Federativna ljudska republika Jugoslavija), pravo, socialno skrbstvo (sistem in organi socialne in zdravstvene zaščite v FLRJ, socialno zavarovanje, denarne podpore in zavodska oskrba, socialna zaščita otrok in mladine, socialna zaščita dela, socialna zaščita odraslih oseb, socialna zaščita defektnih in invalidnih oseb), higiena in zdravstvo (organizacija socialne higiene, šolska higiena, industrijska higiena, higiena in zdravstvo otroka, higiena žene, družbeni problemi, kronične in dolgotrajne bolezni, osnove psihopatologije, mentalne higiene in klinične psihiatrije, alkoholizem, higiena in sestav prehrane), psihologija, pedagogika in metode socialnoskrbstvenega dela. Posebni kurzi v predmetniku, ki naj bi potekali po en semester, so bili sestavljeni iz štirih predmetov. Ti so mladinsko skrbstvo, zaščita odraslih in onemoglih oseb, zdravstvena zaščita in zaščita dela. Prvi trije semestri so obsegali šest naštetih osnovnih predmetov, v četrtem semestru pa naj bi študentje izbrali po lastnem interesu eno

izmed teh tem: zaščita mladine, zaščita odraslih in šibkejših oseb, zaščita defektnih in invalidnih oseb, zdravstveno varstvo in delovno varstvo. (Zaviršek, 2005, 30) V zapisih je moč opaziti veliko zastarelih besed in besednih zvez, ki so se v času razvoja izobraževanja za socialno delo precej spremenile in posodabljale. Danes bi na fakulteti govorili na primer o osebah s težavami v duševnem zdravju ali osebah z oviro.

V začetku 70. let na šoli obstajata le dve smeri: za socialno delo in za kadrovsko socialno delo. Smeri se oblikujeta s pomočjo obveznih predmetov za posamezno smer, prav tako je učni načrt vseboval veliko izbirnih predmetov. Praksa je v tem obdobju potekala v petem (absolventskem) semestru in je trajala tri mesece. Vdile so jo sodelavke z diplomom socialnega dela. (Rapoša Tajnšek, 2005, 140)

V socialnem delu je nujno povezovati teorijo s praktičnimi izkušnjami. S tega razloga, tekom praktičnega usposabljanja, pripisujemo velik pomen zapisovanju in raziskovanju v obliki nalog, ki jih študentje izpolnjujemo v vsakem letniku študija. Takrat so bile naloge oblikovane na naslednji način (navajanje po študijskem programu za leto 1975; Rapoša Tajnšek, 2005, 142):

- seminarska naloga (o organiziranosti in delovanju učne baze),
- štiri zadeve strank po pravnih in samoupravnih predpisih in po metodi dela s posamezniki,
- obravnavanje ustrezne problematike po metodi skupinskega ali skupnostnega dela,
- priprava za diplomsko nalogo,
- vodenje dnevnika,
- druga opravila, povezana s prakso.

Rapoša Tajnšek (2005, 145) opiše tudi naslednje obdobje izobraževanja za socialno delo, kjer osebna izobraževalna skupnost za družboslovno usmeritev, sredi 80. let, sprejme novi vzgojno-izobraževalni, enovit program socialno delo VI/1, katerega je nato šola z manjšimi spremembami izvajala do ukinitve tega programa, sredi devetdesetih let. Prav tako so bile vpeljane tako imenovane eksperimentalne blok vaje, ki so predstavljale veliko pridobitev za pedagoško in študijsko delo na šoli. V okviru teh blokov, ki so bili enotedenski, so se študenti in študentke razdelili v projektne skupine in skupaj z učitelji in učiteljicami izvajali akcijsko-raziskovalne projekte (med drugim tudi delovne tabore) v različnih socialnovarstvenih zavodih in lokalnih skupnostih. Praktično usposabljanje v tem obdobju je bilo vključeno v prvi in drugi letnik študija

in v veliki meri povezano s prostovoljnim projektnim delom, zato je bil izdelan tudi nov priročnik za praktične vaje, iz metod socialnega dela, ki se še danes, v delno dopolnjeni obliki, uporablja pri praktičnem delu študentov in študentk. V drugi polovici osemdesetih let je začela šola izvajati tudi specialistične programe po diplomi višje šole. Specialistično usposabljanje je omogočalo socialnim delavcem dodatno usposobitev za opravljanje strokovno zahtevnejših in družbeno bolj odgovornih nalog pri izvajanju neposrednih oblik socialnega skrbstva in socialnega varstva, pri oblikovanju socialne politike in pri organizacijskem in vodstvenem delu na teh področjih. Obenem pa je pomenilo prehod oziroma most med višješolskim in (nastajajočim) visokošolskim študijskim programom. (Rapoša Tajnšek, 2005, 145)

1.1.3. Fakulteta za socialno delo

Na sistemski ravni se je izobraževanje skozi leta močno spremenilo in preoblikovalo. V začetku 90. let je šola izvajala še višješolski strokovni program, zatem pa visokošolski (štiriletni), vendar ne univerzitetni. Kot zapišeta Mesec Bojana in Jurček (2020, 257), smo leta 2003 s preoblikovanjem naziva dobili nov fakultetni program, a je obstajal le do študijskega leta 2009/10, ko je fakulteta v prvi letnik sprejela 120 rednih študentk in študentov na prenovljen prvostopenjski program, oblikovan po smernicah bolonjske reforme. V vseh letih obstoja izobraževanja za socialno delo so na šoli izvajali vsebinske evalvacije in analize, ki so temeljile na praktičnih in teoretičnih merilih. S prvim merilom je bila mišljena obvezna študijska praksa, ki poteka zunaj fakultete na različnih institucijah s področja socialnega varstva. Specifičnost socialnega dela, v nasprotju s številnimi drugimi akademskimi disciplinami, je prav v tem, da je poznavanje konkretnih spretnosti dela z ljudmi enako pomembno kot teoretske vsebine. (Mesec Bojana in Jurček, 2020, 257) V tem pogledu so vse predmete razdelili v tri skupine:

- predmeti, ki izvirajo iz drugih strok (kot nuja za družboslovno širino in analitičnost; npr. psihologija),
- povezovalni predmeti (poudarjena aplikacija splošnih znanj, prenesenih iz drugih strok; npr. menedžment v socialnem delu),
- predmeti, značilni za socialno delo (specifična teoretska znanja, ki jih ni v programih na drugih fakultetah in šolah; npr. socialno delo z družino). (Mesec Bojana in Jurček, 2020, 258)

Zaviršek (2011, 158) doda, da je bolonjska reforma visokega šolstva evropskemu socialnemu delu formalno prinesla dvoje: dostop do podiplomskega študija in redefinicijo visokošolskih ustanov iz zgolj pedagoških v pedagoško-raziskovalne ustanove. Socialno delo je z bolonjsko reformo dobilo svoje magistrske programe, ki so razvejani, teoretsko in praktično usmerjeni, interdisciplinarni in transnacionalni.

Po Flakerjevo (2005, 65) posebnost šole ni le v tem, da je med fakultetami na Univerzi v Ljubljani najmanjša, temveč tudi to, da je samostojna. Odlikuje jo dostopnost profesorjev in profesorice, prijazni medsebojni odnosi, občutek skupnosti tako med zaposlenimi kot študenti. Ozko je povezana s praktičnim socialnim delom oziroma po vlogi, ki jo ima v dejanskem svetu socialnega dela, še najbolj pomembno pa je, da je z leti vzpostavila tradicijo in avtentičnost šole za socialno delo. Čeprav skupinsko in prostovoljno delo, akcijsko in kvalitativno raziskovanje niso več v ospredju našega znanstvenega zanimanja, jih izročilo in vsakdanja uporaba ohranjata kot izvirne, generativne teme. Šola ostaja pozorna na demokratičnost in enakopravnost, na prispevek in položaj vsakega člana skupine ter hkrati na krepitevni učinek skupine; zaveda se, da je nujno delati mimo plačila in dolžnosti, človeško, zase in za druge, ohranja občutljivost za detajle, za majhne zgodbe, za preciznost in si prizadeva biti hkrati sistematična in ustvarjalna; postaja in ostaja angažirana v dejanskem socialnem delu in na socialnem področju, zaveda se, da socialnega dela ni mogoče učiti in razumeti, ne da bi ga opravljali, pa tudi nasprotno, da ga ni moč opravljati, ne da bi o njem razmišljali. Kombinacija kritične misli in angažirane akcije je osnovna značilnost šole za socialno delo. (Flaker, 2005, 65)

1.2. Kompetence v izobraževanju za socialno delo

Kompetence na splošno predstavljajo izkazan sklop znanja, veščin, sposobnosti in tudi osebnostnih lastnosti, vrednot, motivacije, samopodobe, čustev, vzorcev razmišljanja ipd. Pomenijo, da imamo znanje in razumevanje, zmožnosti in veščine za izvedbo, obenem smo motivirani, da nekaj dejansko naredimo. Kompetence se kažejo v uspešno opravljenem delu glede na postavljene zahteve oziroma celo omogočajo nadpovprečno delovanje. Opaziti jih je mogoče šele pri našem ravnanju v različnih delovnih in tudi življenjskih situacijah. (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2023)

Kompetentnost v izobraževanju za socialno delo lahko torej razumemo kot sposobnost za nenehno učenje, tako v teoretičnih kot v praktičnih okvirjih. Nujno pri tem je seveda praktično usposabljanje, ki ga s pojmom kompetentnosti povezuje Sicora (2018, 63) in pravi, da se študentje postopoma učijo delovati kot socialni delavci, kar pridobijo iz svojih izkušenj. Ne le da prihajajo v neposreden stik s socialnimi službami, temveč pod nadzorom pristojnih izvajalcev izvajajo tudi različne oblike strokovnih akcij v določenem okolju. V tem učnem kontekstu je neizogibno, da delajo napake. To lahko privede do zelo učinkovitih procesov refleksije (zaradi zmedenosti, ki jih povzročijo napake) in krepí motivacijo za iskanje zadovoljivih odgovorov na mnoga vprašanja, ki se nam porajajo, da bi razumeli, kaj se je zgodilo. Ob tem je jasno, da bi morale nekatere napake, tudi če so neizogibne, ljudi opozoriti na posledično odgovornost zaradi nevarnosti oškodovanja uporabnikov storitev. (Sicora, 2018, 63)

Kompetence so zapisane tudi v predstavitvenih zbornikih za posamezno študijsko leto (Fakulteta za socialno delo, 2023) in sicer deljene na splošne ter predmetno-specifične. Skupno pomenijo, da bodo na primer diplomanti in diplomantke prve stopnje usposobljeni, da v praksi prepoznajo, kritično analizirajo in povežejo, raziskujejo, ocenijo in načrtovano uporabijo vire različnih (uporabniških in strokovnih) sistemov; v partnerskem, etično in profesionalno odgovornem sodelovanju z njimi soustvarijo potrebne rešitve oziroma želene razplete; mrežijo, razvijajo inovativne pristope v podpori in pomoči pri reševanju socialnih stisk in psihosocialnih problemov ljudi na poseben, socialno delovni način, ki se razlikuje od pristopa drugih poklicnih disciplin na področju socialnega varstva.

V magistrski raziskavi (Basta in Vrhovnik, 2018) sta študentki raziskovali različne kompetence, ki jih študentje pridobijo v času študija. Ena izmed ugotovitev je bila, da študentje tekom prakse in študentskega dela pridobijo kompetence za delo z uporabniki ter strokovne in osebne kompetence. Največ študentov je izpostavilo, da so se naučili postavljati meje, delati v timu, aktivno poslušati, ravnati v kriznih situacijah in podobno. Izražali pa so tudi manjkajoče kompetence, kot so na primer pogovor z družino, delo s posameznikom, urejanje birokratskih zadev, obravnavanje konkretnih primerov iz prakse, pa tudi več obravnavanja specifičnih tem, kot so motnje hranjenja in tudi kako poiskati pomoč zase. (Basta in Vrhovnik, 2018)

V moji raziskavi me je zanimal pogled mentoric in mentorjev na centrih za socialno delo glede izobraževanja za socialno delo, kar posledično vključuje tudi pričakovane lastnosti oziroma

kompetence praktikantov, ki jih predstavi Mesec Marko (2015, 5). Motiviranost, zanesljivost, samoiniciativnost, samostojnost, odgovornost, je le nekaj lastnosti in kompetenc, ki jih od študenta pričakujejo in kasneje v procesu prakse zaznajo oz. pogrešajo mentorji v učnih bazah. Mentorji iz učnih baz torej sporočajo: *»Želimo si čim več odgovornih, motiviranih in samoiniciativnih študentov, ki razumejo kontekst v katerega vstopajo, so sposobni samostojnega delovanja ali sodelovanja v timu in s seboj prinesejo čim več teoretskih znanj in znanj uporabe jezika socialnega dela, so empatični, kritični in fleksibilni ter dobro poznajo organizacijo, v katero vstopajo neobremenjeno, vedoželjno in odprto, zmožni kritične refleksije svojega dela.«* (Mesec Marko, 2015)

Socialno delo na marsikaterih strokovnih področjih išče svoj prostor in se bojuje zanj, zato je potreben premislek na strateški ravni, ugotavljata Mesec Bojana in Jurček (2020, 272), s kakšnim znanjem in socialnemu delu specifičnimi kompetencami želimo, da so usposobljene študentke in študenti za delo na tako različnih področjih. Hkrati izpostavita nujno po ugotavljanju, kako pridobljene kompetence v študijskih procesih ubesediti in opredeliti skupaj s študentkami in študenti.

1.3. Praktično usposabljanje

Posebnost stroke socialnega dela je tudi v izkustvenem delu, ki je poln dragocenih praktičnih izkušenj, posameznih primerov, konkretnih posameznikov in skupin. Ko praksa več ne bi bila enakovredna preostalemu učnemu načrtu, bi socialno delo začelo nazadovati in izgubljati svojo identiteto. Praksa, kot jo omenja Mesec Blaž (2019, 281), ne pomeni samo, da študent ali študentka na učni bazi pač nekaj dela, kar mu tam odredijo ali kar sam bolj ali manj iznajdljivo poišče. Vse od začetka je praksa vodena, refleksivna. Veliko študentov si ob praktičnem delu izbere temo za diplomsko nalogo in svojo dejavnost na učni bazi izkoristi za zbiranje podatkov. Pogosto izbrane teme izražajo realno problematiko učne baze, tako da so te zainteresirane za izide diplomske raziskave.

O vsebini in ciljih prakse piše tudi Mesec Marko (2015), ki pravi, da je praksa najpomembnejši del usposabljanja za socialno delo. Socialno delo je praktični poklic, zato ga je treba nujno doživeti na lastni koži, se naučiti spretnosti in ravnanja v situacijah socialnega dela. Po zaslugi praktičnega

dela se študenti in študentke najboljše spoznajo s socialnim delom v njegovi konkretni pojavnosti obliki. Na fakulteti je leta 2007 bil vzpostavljen Center za praktični študij in sicer kot posledica razvoja praktičnega študija od samih začetkov izobraževanja za socialno delo in tudi kot posledica potrebe po strukturiranem pristopu k načrtovanju in povezovanju vsebin ter načrtovanju in izvajanju prakse. V centru, poleg pedagoškega kadra, fakultete sodelujejo tudi predstavniki učnih baz in drugih socialnih partnerjev, cilj pa je aktivneje vključiti tudi predstavnike študentske populacije in uporabnikov. Ena od ključnih nalog centra, poleg koordiniranja in podpore učnemu procesu, je vzpostavljanje mreže univerzitetnih učnih baz in mreže strokovnih mentorjev, ki delujejo na področju socialnega dela. (Mesec Marko, 2015, 239)

Kot posamezniki nosimo v sebi unikatne, neponovljive zgodbe, zato skozi njih pazljivo vzpostavljamo izvirni delovni projekt pomoči, kar pomeni, da se tudi vsaka praktična izkušnja v popolnosti razlikuje. Močno kontekstualne in raznolike značilnosti praks socialnega dela torej pomenijo, da smo socialne delavke in socialni delavci v vsaki specifični situaciji vpleteni v konstruiranje in pogajanje o praksi socialnega dela (Healey, 2005, 4), zato pa je za kakovost socialnega dela zelo pomemben poudarek na praktičnem usposabljanju in njegovem razmerju do drugih, nekoliko bolj teoretskih predmetov.

Dragoceno je, da kot študentke in študenti skozi praktično usposabljanje pridobimo čim več pozitivnih izkušenj zase in za svoje delo v prihodnosti, zato je tudi dobro, da se zavedamo njenih ciljev in namenov, ki jih opredeli Mesec Marko (2015) in pravi, da je pomembno, da:

- se študent ali študentka življenjskemu svetu uporabnika čim bolj približa,
- doživi protislovja, ki izhajajo iz vloge strokovnega in prostovoljnega socialnega dela, na lastni koži,
- opazuje in doživi proces pomoči, ter sodeluje s strokovnimi delavci in delavkami,
- sodeluje v procesih samopomoči in uporabniških pobud,
- se sreča z učitelji in učiteljicami na fakulteti v situacijah vsakdanjega socialnega dela,
- spozna družbeni položaj uporabnikov in uporabnic socialnega dela,
- se seznani z etiko in vrednotami socialnega dela,
- se spozna z delovanjem služb socialnega varstva,
- pravne okvire socialnega dela spozna skozi praktično uporabo,
- se seznani s področjem delovanja socialnega dela,
- prakticira, ovrednoti in vidi osnove, splošne in specifične spretnosti socialnega dela,
- spozna različne teorije,
- razvije osebni slog dela, integrira prakso in teorijo. (Mesec Marko, 2015, str. 243).

Socialno delo torej kot poklic temelji na praksi in zahteva teoretično kot praktično učenje. Tako prvo kot drugo je pomembno za pridobivanje kompetenc, znanja, veščin in vrednot, ki jih uporabljamo pri svojem delu. Papouli (2014, 6) ugotavlja, da učenje v praksi lahko prispeva tudi k osebnemu razvoju študentov na številne načine. Študenti in študentke med terenskim delom pridejo v neposreden stik z različnimi posamezniki, skupinami, strokovnjaki, pa tudi z ljudmi z različnimi osebnostmi, etničnimi okolji in filozofijami. Ravno to navaja kot priložnost za odkrivanje novih idej ali razmišljanje o sebi in svojih vrednotah, predsodkih in odnosu do drugih. Hkrati pa je praktično usposabljanje sodelovalen odnos med mentorjem ali mentorico na učni bazi in študentom ali študentko in je vredno poudariti strokovno usposobljenost in izobraženost kadra na eni strani ter opremljenost z znanjem in motivacijo na drugi. Pri tem je pomembno, da praktični vodniki ali vodnice v usposabljanju študentov ne vidijo zgolj kot motnjo delovnega procesa, ampak prepoznajo tudi priložnost zase, v smislu odkrivanja novih idej in vsebin za nadaljnje delo. (Papouli, 2014, 6)

Na začetku študija socialnega dela praktično usposabljanje temelji na prostovoljnem delu, v nadaljevanju pa je študentom in študentkam postopoma omogočeno, da preizkušajo strokovne metode, tehnike in znanja in spodbujanje k samostojnemu izvajanju projektov. V sodelovanju z uporabniki in uporabnicami praktikanti razvijajo spretnosti sporazumevanja, dogovarjanja, poslušanja, oblikovanja odgovorov in izvedbo projektov za spremembe, ki bi doprinesla k izboljševanju posameznikovega vsakdana. Svoje delo tudi dokumentirajo v obliki dnevnikov in nalog, ki jih narekuje Center za praktični študij in so zapisane v priročniku za prakso, do katerega dostopajo preko študentsko-informacijskega sistema. Primeri nalog, ki se glede na leto študija razlikujejo in dopolnjujejo, so:

- osebna izkaznica učne baze,
- načrt krepitve moči,
- intervizijska poročila,
- poročilo o projektu,
- analiza tveganja,
- končno poročilo o praksi ...

Od tretjega letnika študija naprej se v učni mapi pojavijo naloge, ki so modulsko specifične. Naloga študentke in študenta torej je, da v okviru obveznosti za tretji in četrti letnik opravi tri (pri nekaterih

modulih dve) naloge navedene za specifičen modul. Učna mapa, ki jo spiše študent ali študentka, vsebuje tudi poročilo za učno bazo in oceno mentorja na učni bazi.

1.3.1. Vloga učne baze pri praktičnem usposabljanju

Kot pomembne deležnike praktičnega usposabljanja štejemo uporabnike, študente in mentorje. Ne smemo pa pozabiti na posebno partnersko povezavo med fakulteto in organizacijo, ki deluje na področju socialnega varstva in ki jo omenjamo kot učno bazo, na kateri študent ali študentka pridobi dragocene izkušnje skozi praktično delo.

V že omenjenem Centru za praktični študij (Mesec Marko, 2015) na Fakulteti za socialno delo, je leta 2015 bila vzpostavljena mreža 439 učnih baz z več kot 600 mentorji in mentoricami. Letošnje šolsko leto 2022/23 je mentorstvo 477 študentom prevzelo 250 mentoric in mentorjev iz 186 učnih baz. (Mesec Marko, Fakulteta za socialno delo, e-pošta, 20. 6. 2023) To zagotavlja trden temelj za razvoj stroke socialnega dela, sooblikovanje teorij in metod socialnega dela ter usposabljanje kompetentnih diplomantov in diplomantk. Vsako leto študenti in študentke, pod strokovnim mentorstvom, opravljajo prakso na različnih področjih socialnega dela, ki vključujejo centre za socialno delo, osnovne šole in vrtce, mladinske domove, nevladne organizacije, domove za starejše itn.

V raziskavi Hay in Brown (2015, str. 704, v Rape Žiberna in Žiberna A., 2017, 203) ugotavljata, da je za organizacijo, ki študentom in študentkam omogoči opravljanje praktičnega usposabljanja, ključno dvoje:

- osebne značilnosti študenta ali študentke (tu organizacije poudarjajo pomembnost motiviranosti študentk in njihovo željo, da se čim bolj(e) vključijo v delo organizacije, ter lastnosti študentov ali študentk, kot so samozavest, asertivnost, prilagodljivost);
- ujemanje organizacije in študenta ali študentke v pomenu sposobnosti za delo na področju, na katerem deluje organizacija, pa tudi dobrega razumevanja s kolektivom in primernega odnosa do uporabnikov.

Prav tako se učne baze med izvajanjem praktičnega usposabljanja srečujejo z več izzivi. Hay in Brown (2015, str. 706–708, v Rape Žiberna in Žiberna A., 2017, 203) sta jih razdelila na izzive, povezane s študenti in študentkami (njihove osebne in medosebne lastnosti in sposobnosti, njihova

vključitev v organizacijo), organizacijske izzive (pomanjkanje časa, prostora, osnovne opreme za delo) in izzive, povezane s sodelovanjem z izobraževalno ustanovo (čas izvajanja prakse, sodelovanje, zahteve izobraževalne ustanove).

1.3.2. Center za socialno delo kot učna baza

V diplomski nalogi sem se osredotočila na učno bazo, kjer sem sama največ časa opravljala prakso, zato sem želela nekaj besed nameniti tudi temu, in sicer čisto na splošno. Center za socialno delo je torej ena izmed učnih baz za prakso študentov socialnega dela. (Zakon o socialnem varstvu, 2007) Z fakulteto za socialno delo se povezuje 57 enot in programov, ki spadajo pod regijske centre za socialno delo (Celje, Dolenjska, Gorenjska, Južna Primorska, Koroška, Ljubljana, Maribor, Osrednja Slovenija, Pomurje, Posavje, Primorsko-notranjska, Savinjsko-šaleška, Severna Primorska, Spodnje Podravje, Zasavje). (Mesec Marko, Fakulteta za socialno delo, e-pošta, 20. 6. 2023)

Centri za socialno delo (CSD) so osrednja strokovna institucija na področju socialnega varstva. Strokovni delavci na CSD-jih zagotavljajo različne oblike pomoči vsakomur, ki se znajde v življenjski stiski in potrebuje strokovno pomoč. Na CSD-jih se uveljavlja tudi pravice iz starševskega varstva, družinskih prejemkov ter pravice iz javnih sredstev. (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2022)

Po Zakonu o socialnem varstvu (2007) center za socialno delo opravlja storitve socialne preventive, prve socialne pomoči, osebne pomoči, podpore žrtvam kaznivih dejanj, pomoči družini za dom in organizira skupnostne akcije za socialno ogrožene skupine prebivalstva. Izvaja tudi krizno namestitve in opravlja nalogo interventne službe, ki posreduje v vseh nujnih ter neodložljivih primerih na podlagi obvestila policije v primerih ogroženosti otroka, zaznanega nasilja v družini in drugih primerov. Center za socialno delo lahko opravlja tudi druge storitve in naloge, če je to potrebno zaradi odpravljanja socialnih stisk in težav v posameznem okolju (Zakon o socialnem varstvu, 2007).

V javnosti je pogosto stereotipno mnenje, da je center za socialno delo represivna ustanova, ki ukrepa le v družinskih zadevah, ko gre za odvzeme otrok, in odloča o materialnih pomočeh. Zdi

se, da je v medijih prikazan večkrat negativno, redkeje pa poročajo o zgodbah uspeha in dobrih izidov za posameznika ali družine. Storitve in javna pooblastila, ki jih center izvaja (zgoraj naštet) so namenjene različnih skupinah ljudi in pokrivajo številčna področja, kar omogoča celostno izkušnjo praktikantu. Že zaradi imena, ki ga nosi učna baza, jo javnost pogosteje povezuje s socialnim delom, istočasno pa predstavlja največjo učno bazo študentom in študentkam Fakultete za socialno delo kot ključno izobraževalno institucijo na področju socialnega varstva.

1.4. Mentorstvo študentom in študentkam pri praktičnem usposabljanju

Skozi življenje nas spremljajo številni mentorji, vsak z drugačnim splošnim pomenom in pomenom za nas. Če bi povzeli njihove skupne lastnosti, kot opisujeta Brečko in Painkret (2018, 11), bi te bile, da kot mentorje prepoznavamo osebe, ki jih spoštujemo, jim zaupamo, katere nam dajejo oporo in si prizadevajo, da bi iz nas naredili boljšo verzijo nas samih ter obenem navdihujejo. Mentor je oseba, ki po eni strani spodbuja, daje naloge, postavlja svojega mentoriranca pred nove izzive, ga opolnomoči ob pridobivanju izkušenj, po drugi strani pa pomaga, olajša delo in učenje ter ga vodi ob napakah, iz katerih se učimo.

Govekar-Okoliš in Kranjčec (2017) pa mentorstvo opredelita kot diadni odnos med mentorjem in študentom praktikantom, pri čemer se še posebej osredotočita na komunikacijo in njen pomen za kakovostno mentorstvo. Na zanimiv način orišeta bistvene značilnosti različnih vrst mentorjev glede na njihovo obliko komuniciranja s praktikanti v praktičnem usposabljanju, ob tem pa zlasti poudarita pomen posredovanja povratnih informacij in medsebojnega poslušanja.

Kot že omenjeno, je v procesu praktičnega študija poleg uporabnikov aktivna trojka, študent, mentor na Fakulteti za socialno delo in mentor iz učne baze. Mentorji FSD, študenti in študentke se med prakso srečujejo v mentorskih skupinah, ki so namenjene refleksiji in povezovanju teorije in prakse ter predstavljajo varen prostor za pogovor o občutkih študentov in študentk na praksi. Mentorji, mentorice FSD in mentorice, mentorji iz učnih baz se med prakso srečujejo na različne načine, bodisi z obiski učne baze ali fakultete. Kontinuiran stik trojke je zaželen, včasih pa težje izvedljiv v fizični obliki, saj so učne baze razpršene po celi Sloveniji, so tudi v najoddaljenejših krajih. Pogosto mentorji in študenti ta problem rešujejo z uporabo novejših, elektronskih komunikacij. Mentorstvo študentom v učnih bazah večinoma prevzemajo univerzitetni diplomirani

socialni delavci in univerzitetne diplomirane socialne delavke, v nekaterih primerih tudi kot somentorji drugim profilom, ki že dlje časa delujejo na teh področjih in pri svojem delu uporabljajo metode socialnega dela ter so v stiku s stroko socialnega dela. (Mesec Marko, 2015)

V sklopu študijske prakse so, na spletni strani Fakultete za socialno delo (2023), zapisane naloge mentorja na učni bazi:

- priprava na prihod in sprejem študenta ali študentke,
- zagotovitev pogojev dela,
- priprava konkretnega programa prakse, v dogovoru s študentom ali študentko in v okviru programa prakse FSD,
- določitev terminov srečanja s študenti (vsaj 1,5 ure/14 dni 1 in 2 letnik, vsaj 1,5 ure/teden, 3 in 4. letnik),
- prenos praktičnega znanja/veščin,
- sodelovanje z mentorjem ali mentorico na FSD,
- sodelovanje pri evalvaciji prakse,
- opisna ocena študentovega ali študentkinega učnega procesa,
- dodatno strokovno izpopolnjevanje,
- odprtost za nove koncepte.

Dejstva o povezavi mentorstva s fakulteto, navajata Rape Žiberna in Žiberna A. (2017, 201), in sicer, da se mentorice in mentorje z učnih baz zelo malo neposredno vključuje v oblikovanje učnega načrta, nalog in ciljev praktičnega učenja in se jih sistematično ne sprašuje o njihovih pričakovanjih, željah in nenazadnje tudi težavah, povezanih z izvajanjem praktičnega usposabljanja prihodnjih socialnih delavk. Tudi v tuji literaturi je težko najti študije, ki se osredotočajo predvsem na vidik mentoric in mentorjev na učnih bazah. Prav to je bil razlog za izbiro in oblikovanje teme za raziskavo oziroma diplomsko nalogo.

1.4.1. Ureditev mentorstva na centrih za socialno delo

Center za socialno delo omogoči študentom in študentkam s fakultete za socialno delo, psihologijo in javne uprave, vpogled v delo, ki ga izvajajo z opravljanjem tedenske ali mesečne obvezne študijske prakse. V tem času imajo mentorja, ki jih seznani z dejavnostjo centra, kodeksi dela in z zakonodajo ter jih vključi v aktivnosti (urejanje dokumentacije, sodelovanje pri razgovorih, terensko delo...). Centri za socialno delo, razpršeni po vseh regijah Slovenije, so v letošnjem

šolskem letu 2022/23 zagotovili 93 mentorjev in mentorice od skupno 250. Mentorjev iz ostalih učnih baz je bilo 157. (Mesec Marko, Fakulteta za socialno delo, e-pošta, 20. 6. 2023)

V Pravilniku o napredovanju strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcev na področju socialnega varstva v nazive (2000) je zapisano, da strokovni delavec ali delavka, ki ima višješolsko izobrazbo lahko napreduje v naziv mentor ali mentorica, če izpolnjuje pogoje opravljenega strokovnega izpita, ima najmanj štiri leta delovne dobe na področju socialnega varstva, je uspešen ali uspešna pri delu in z uspešno končanimi programi strokovnega izobraževanja in dodatnimi strokovnimi deli dosegel ali dosegla najmanj 20 točk. V naziv svetovalca ali svetovalke pa lahko napreduje z najmanj štiriletnim nazivom mentorja, uspešnostjo pri delu in doseženimi 35 točkami. Sogovornice so mi zaupale, da za en uspešno končan program strokovnega izobraževanja in usposabljanja pridobijo od 0,5 do 4 točke, odvisno od tega, kako je program ovrednoten s strani pristojnega organa Socialne zbornice Slovenije. Dodatno strokovno delo strokovnih delavcev in delavk, povezano z izvajanjem dejavnosti, se vrednoti in točkuje glede na obseg, trajanje in zahtevnost. Mentorstvo za enega študenta ali študentko v okviru obvezne strokovne prakse se ovrednoti z eno točko, prav tako pa somentorstvo za vsake štiri študente ali študentke. (Pravilnik o napredovanju strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcev na področju socialnega varstva v nazive, 2000) Mentorji in mentorice na centrih za socialno delo za svoje delo niso denarno nagrajeni, hkrati pa so zraven vseh obveznosti, ki jih nalaga organ, preobremenjeni. V okviru teh dejavnikov morebiti zmanjka spodbud za odločanje za naziv mentorja ali mentorice.

2. Formulacija problema

Želja po raziskovanju in pisanju glede izobraževanja za socialno delo, je z mano že kar nekaj časa, predvsem zaradi konstantnega dopolnjevanja in izpopolnjevanja teorije socialnega dela ter s tem prenosa znanja v praktično okolje. Pri načrtovanju diplomske naloge so me zanimala vprašanja, kot so odločanje za poklic socialnega delavca ali delavke, praktično usposabljanje in prenos znanja preko relevantnih organizacij in mentorstev, torej vse kar spada pod pojem izobraževanja za socialno delo. Konkreten poudarek je bil na praktičnem usposabljanju, saj menim, da je v procesu izobraževanja najpomembnejša izkušnja študentov in študentk.

Sogovornice v raziskavi so bile socialne delavke na centrih za socialno delo, ki so večkrat prevzele vlogo mentorice. Pri raziskovanju sem se osredotočila na centre za socialno delo zaradi tega, ker skupaj s svojimi enotami in sodelujočimi organizacijami/društvi, predstavljajo osnovno učno bazo in ponujajo pestro paleto izkušenj za študente in študentke, ki so v procesu izobraževanja. Prav tako je na centrih za socialno delo številčno največ zaposlenih oseb z izobrazbo iz študija socialnega dela. Tokrat sem raziskovala pogled mentorjev in mentoric na omenjenih učnih bazah, saj imajo pomemben vidik in znanje o tej tematiki, hkrati pa menim, da so premalo vključeni v evalvacijski del praktičnega usposabljanja, če sploh.

S samo raziskavo sem želela prikazati izkušnje in doživljanje mentorjev in mentoric na centrih za socialno delo, ki so pomembno dvojno (kot mentorji in nekdani študenti) vključeni v izobraževanje za socialno delo, kar je moj osnovni raziskovalni problem oziroma vprašanje. Kaj so tista znanja in vsebine, ki so jih tekom izobraževanja sogovorniki prejeli in na kakšen način jih sedaj vnašajo v svoje delo, ki se še vedno pomembno povezuje s samim izobraževanjem skozi mentorstvo in praktično usposabljanje. Prav tako sem želela odgovoriti na vprašanje, kdaj postanemo kompetentni socialni delavci – ko zaključimo študij ali ko imamo že leta praktičnih izkušenj. Z rezultati raziskave sem želela prikazati, kako pomembna je izkušnja izobraževanja in posledično praktičnega usposabljanja, ob tem pa prikazati tako prednosti kot pomanjkljivosti. Obenem sem naslovlila tematiko mentorstva na centrih za socialno delo, kako je to področje urejeno in kje so priložnosti za spremembe. Na podlagi tega sem kasneje oblikovala predloge za izboljšanje tega področja in učnega načrta oziroma programa izobraževanja za socialno delo.

Zastavila sem naslednja raziskovalna vprašanja:

- Katere so prednosti in pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo po mnenju mentorjev in mentoric na centrih za socialno delo?
- Kakšna znanja in lastnosti ima kompetenten socialni delavec?
- Kako bi naj izgledalo praktično usposabljanje po mnenju mentorjev in mentoric na centrih za socialno delo?
- Katere so prednosti centra za socialno delo kot učne baze?
- Kakšna je vloga mentorjev na centrih za socialno delo?

3. Metodologija

3.1. Vrsta raziskave

Raziskava je kvalitativna, saj je sestavljena iz izkustvenega gradiva, besednih opisov ali pripovedi, ki sem jih kasneje obdelala in analizirala na besedni način, torej brez operacij nad števili ter brez uporabe merskih postopkov. Je tudi empirična, saj sem zbirala novo, neposredno izkustveno gradivo s spraševanjem. (Mesec Blaž, 2009) Ta način raziskovanja se mi je zdel primernejši zaradi osebnega pristopa do sogovornic, kar je pri kvantitativni raziskavi odsotno. Raziskovala sem poglede in izkušnje socialnih delavk, kar bi številčno težko analizirala, hkrati pa sem obsežne odgovore, ki sem jih pridobila, lahko sproti preverjala in po potrebi nadgrajevala s podvprašanji.

Teme, ki jih bom obravnavala v svoji raziskavi, so:

- izobraževanje za socialno delo,
- kompetence v socialnem delu,
- praktično usposabljanje v socialnem delu,
- center za socialno delo kot učna baza,
- mentorstvo v socialnem delu.

3.2. Merski instrument

Merski instrument, s pomočjo katerega sem izvajala raziskavo za svojo diplomsko nalogo, so smernice oziroma vodilo za delno standardiziran intervju, ki je vseboval vnaprej določena vprašanja odprtega tipa, hkrati pa sem dopuščala tudi možnost dodatnega vprašanja ali izpustitev vprašanja, ki je med izvajanjem intervjuja postalo irelevantno. Odprta vprašanja so bila postavljena predvsem zaradi svobodnejšega izražanja mnenja v odgovorih, s tem pa sem se tudi oddaljila od usmerjanja in sugeriranja odgovorov. Smernice za intervju z raziskovalnimi temami sem priložila pod Prilogo 1.

3.3. Opredelitev enot raziskovanja – populacija, vzorec

Populacija raziskave so bile vse socialne delavke in delavci, ki so v času svoje zaposlitve na centru bili vsaj petkrat mentorji ali mentorice študentom s Fakultete za socialno delo. Številčne omejitve glede mentorstev sem dodala zaradi večkratnih izkušenj v opravljanju funkcije. Prej omenjeno je pomembno, saj se mentorice že dobro spoznajo s svojo vlogo, hkrati pa morebiti pridobijo tako negativne kot pozitivne izkušnje, preko katerih lahko evalvirajo praktični proces in oblikujejo predloge za naprej.

Vzorec je bil neslučajnostni, ker vsaka enota populacije ni imela enake možnosti pri sodelovanju, in priročni, saj sem raziskavo izvedla na najbolj dostopni skupini ljudi. (Mesec Blaž, 2009) Za intervjuje sem se dogovorila z osebami, s katerimi sem že vzpostavila stik v procesu praktičnega usposabljanja, kontaktirala pa sem tudi centre za socialno delo v neposredni bližini kraja bivanja (Podravje, Pomurje), saj sem tako intervjuje lažje izvedla v živo. Izvedla sem sedem intervjujev od zastavljenih osem do deset. Željene kvote nisem dosegla zaradi preobremenjenosti socialnih delavk in delavcev na centrih za socialno delo. Nekaj sogovornic me je prosilo, da pogovora ne snemam, zato sem si tekom izvajanja intervjuja ključne odgovore zapisovala.

3.4. Zbiranje podatkov

Metoda, ki sem jo uporabila za zbiranje podatkov, je individualno in ustno spraševanje oziroma delno strukturiran intervju (Mesec Blaž, 2009). Vnaprej sem se preko telefona dogovorila za primeren čas in kraj izvedbe intervjuja, kar je bilo v vseh primerih na centrih za socialno delo. Torej, vsi intervjuji so bili izvedeni v živo. Pred začetkom sem se zahvalila za pripravljenost sodelovanja in uredila vprašanje snemanja. V primeru nestrinjanj (štiri od sedmih intervjujev) sem si tekom intervjuja na kratko zabeležila povedano ter takoj po zaključku srečanja napisala transkript. Trudila sem se, da moje zapisovanje ni motilo sogovornikov in zavzeto poslušala. Prav tako sem ves čas preverjala, če sem odgovor na vprašanje pravilno razumela in dajala možnost, da v primeru nejasnosti razrešimo kako vprašanje, ki sem ga zastavljala. Trajanje intervjujev je bilo odvisno od vsake posameznice, časa, ki so ga imele na voljo in obsežnosti odgovorov. Časovno povprečje je bilo približno 30 minut.

3.5. Obdelava in analiza podatkov

Podatke v raziskavi sem obdelala s pomočjo kvalitativne analize, kar pomeni, da sem najprej vsak intervju pozorno poslušala in zapisala transkript. Intervjuje, za katere posnetkov nisem imela, sem uredila s pomočjo zapisov. To sem storila takoj po vsakem intervjuju, saj nisem želela ničesar izpustiti ali pozabiti omeniti. Vsak intervju sem označilo s svojo črko po abecednem vrstnem redu in določila enote kodiranja tako, da sem vsako izjavo posebej določila s črko tega intervjuja in zaporedno številko izjave.

Primer določitev enot kodiranja:

/Študent na praksi mora doživeti čim več iz samega dela/ (A21). /Spoznati mora področja dela/ (A22) ~~in same~~ /delo z uporabniki/ (A23). /Opaziti mora povezavo med teorijo in samim delom/ (A24). ~~Vsekakor se mi zdi nujno, da~~ /vsaj enkrat v višjih letnikih opravljajo prakso na CSD/ (A25), ~~kjer spoznajo širino in konkretno socialno delo.~~

Nato sem se lotila odprtega kodiranja, pri čemer sem naredila tabelo s petimi stolpci. Najprej sem zapisala številko izjave, potem izjavo iz intervjuja, nato določila pojem, kategorijo in temo. Spodaj dodajam primer odprtega kodiranja, celotna tabela pa se nahaja pod Prilogo 2.

Številka izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
A1a	... želja postati socialna delavka...	Želja postati socialna delavka	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
A1b	... pomagati ljudem.	Pomoč ljudem	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
B1	Študijski program za katerega se mi je takrat zdelo, da ponuja zelo širok nabor znanja (predvsem za življenje).	Pridobivanje znanja za življenje	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
C1	... socialno delo se mi je zdelo enako v smeri pomoči ljudem.	Pomoč ljudem	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo

C2	... upala sem, da bom tam tudi za sebe kaj dobila, kakšna znanja.	Pridobivanje znanja za življenje	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
----	---	----------------------------------	--	--------------------------------

Kot naslednji korak je sledilo osno kodiranje, kjer sem najprej zapisala svoje teme. Pod vsako od teh sem razvrstila tudi kategorije in ustrezno pripisala pojme s številko izjave. Pri nekaterih pojmi se pojavi več števil izjav, saj so se odgovori ponavljali. Navajam še primer osnega kodiranja, ki se nahaja pod Prilogo 3:

MENTORSTVO V SOCIALNEM DELU

Število opravljenih mentorstev v socialnem delu

- Več opravljenih mentorstev (A47) (B38) (C46) (D51) (E27) (F44) (G36)
- Večkratno so-mentoriranje (A48)
- Dva primera mentoriranja pripravnice (A49)

Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu

- Doprinos k mlademu kadru (A50)
- Preprečitev negativne izkušnje z delom na centru za socialno delo (B39) (F46)
- Ljubezen do socialnega dela (B40)
- Pridobivanje znanja od študentov (C47)
- Ostajanje v stiku s socialnim delom (C48a)
- Ostajanje v stiku s teorijo (C48b)
- Ostajanje v stiku z dogajanjem na Fakulteti za socialno delo (C48c)
- Razbremenitev sodelavke (C49)
- Predlog s strani vodje enote (D52) (E28)
- Želja po opravljanju funkcije (F45)

4. REZULTATI

V nadaljevanju sem zapisala rezultate raziskave, ki jih bom obravnavala po temah zaradi boljše preglednosti. Teme sem oblikovala glede na zastavljena raziskovalna vprašanja, ki so zapisana v poglavju formulacija problema. Najprej me je zanimalo, kje sogovornice vidijo prednosti in pomanjkljivosti v izobraževanju za socialno delo in kakšne so njihove izkušnje. Zatem sem raziskovala njihovo pojmovanje kompetentnosti v socialnem delu in kakšne lastnosti bi naj ime kompetenten socialni delavec ali delavka, hkrati pa skupaj z njimi iskala možnosti, kje te lastnosti in veščine nadgrajujemo, da lahko kvalitetno opravljamo svoje delo. Praksa je ena izmed najpomembnejših usposabljanj v socialnem delu, zato sem tej tematiki posebej namenila pozornost. Raziskovala sem njihove izkušnje v času šolanja in izkušnje s praktikanti, s katerimi so sodelovali, kar je pomembna evalvacija za fakulteto, študenta, njegovo znanje, potek usposabljanja in celotno izvedbo. Na koncu sem nasloвила mentoriranje na centrih za socialno delo, kako je urejeno in kakšni bi lahko bili predlogi za izboljšanje, saj je mentor ali mentorica v ta proces vključen z namenom, da študentje sledijo njegovi praksi in postajajo učinkovitejši v lastnih interpretacijah različnih veščin in znanj. Uporabila sem žensko obliko zapisa, saj so vse moje sogovornice bile ženskega spola.

IZOBRAŽEVANJE ZA SOCIALNO DELO

Pri odločanju za vpis na izobraževanje za socialno delo, so sogovornice navajale podobne odgovore, hkrati pa so nekateri izstopali. Najštevilčnejša razloga za vpis na študij socialnega dela sta bila želja postati socialna delavka (dve sogovornici) in pomoč ljudem (tri sogovornice). Ena sogovornica je povedala, da ima veselje do dela z ljudmi, dve sta se vpisali zaradi zanimanja za psihološka znanja in dve zaradi pridobivanja znanja za življenje. Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu je za eno izmed sogovornic bila želja po študiju v Ljubljani. Eden izmed izstopajočih odgovorov je bil, da je za vpis na izobraževanje za socialno delo kriv zahtevnejši program študija fizioterapije (*//Ko sem videla predmetnik in tuji jezik v vseh letih študija, latinščina, sem si rekla, da tega ne bom nikoli naredila.//D1*) in da je socialno delo bila naključna izbira, saj je zaradi uspeha na maturi imela odprte možnosti vpisa (*//Bila sem sprejeta, ker sem imela vseh 100 pik, tako da sem se lahko vpisala, kamor sem se želela.//D3*).

Pri večini intervjujev so se pojavljali odgovori, ki so nakazovali pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo, s tem, da je najstarejša sogovornica obiskovala študij pred več kot tridesetimi leti, najmlajša pa desetimi leti. Govora je bilo o posameznih področjih, ki naj bi jih primanjkovalo. Ena sogovornica je izpostavila delo z družino (in odnosi v družini) in delo z mladimi, kar tri sogovornice pa znanja na področju duševnega zdravja. Ker so sogovornice zaposlene na centrih za socialno delo, so omenile tudi pomanjkljivosti, ki se nanašajo na njihovo delo prav tam. Torej, pod znanja, ki so jim primanjkovala, sta dve uvrščali pisanje zapisnikov, ena odsotnost pravnih predmetov za vse študente, medkulturna kompetentna znanja (*//Imamo tudi recimo Rome, ki imajo svojo kulturo in je spet drugače treba.*//C12), znanje o upravnih postopkih. Dve sta omenili tudi znanje o delu z neprostovoljnimi uporabniki, ena izmed njih pa tudi odsotnost priprave za strokovni izpit in nasploh pomanjkanje znanja za delo na centru za socialno delo (*// Nekaj, kar mi vedno ostaja v spominu, je, da mogoče nisem dobila toliko za svoje delo na centru.*//F3) Ena izmed sogovornic je bila mnjenja, da je bilo težko prenašati teorijo v prakso in hkrati usklajevati teorijo iz fakultete, zakonodajo in praktičen del. Ena izmed sogovornic je povedala, da je bilo pridobljeno znanje odvisno tudi od izbire učne baze, prav tako pa se med odgovori pojavi, da praktično usposabljanje ni imelo zadostnega časovnega obsega. Kljub omembi pomanjkanja pravnih predmetov, je ena izmed sogovornic dodala, da je bil v času njenega izobraževanja poudarek na učenju zakonskih določil na pamet, ne nujno na njihovem razumevanju (*//Meni se zdi, da je bil kar poudarek na učenju zakonskih določil na pamet. Se mi zdi, da osnovno, kar se tiče Zakon o socialnem varstvu, pa Družinski zakonik, da ti ga znaš poiskati, odpreti in vedeti, kje je kaj oziroma za svoje delo zakonsko osnovo vedeti, je pomembno. Ampak vse stvari na pamet, zato je zakon napisan, da ti ga lahko odpreš in si ga pogledaš.*//C3). Meni osebno najbolj izstopajoč odgovor pri tem vprašanju je bil odsotnost praktičnih izkušenj s strani profesorjev (*//Mogoče ravno to manjka, da bi imeli profesorji več izkušenj iz prakse.*//D10)

Prednosti izobraževanja za socialno delo sta omenili samo dve sogovornici in sicer, da sta pridobili dovolj teoretičnega znanja za opravljanje dela socialne delavke (*//Mislim, da mi je študij dal tisto, kar sem potrebovala pri svojem delu socialne delavke.*//E3, *//Menim, da smo pridobili dovolj znanja, teoretičnega.*//G4). S strani šestih sogovornic pa je bilo naštetih veliko zanimivih področij (družina, kibernetika, varstvo odraslih) oziroma predmetov (psihologija, sociologija, antropologija, teorije deviantnosti, teorije spola, epistemologija, pravo, gerontologija, zasvojenosti, socialna politika, funkcioniranje možganov) v učnih načrtih izobraževanja za socialno delo. Ena izmed

sogovornic omeni tudi teorijo določenih profesorjev, kot je Gabi Čačinovič Vogrinčič in druga jasno podajanje znanja s strani Stritih Bernarda, Šugman Bohinc Lee in Možina Mirana. Nezanimiva področja izobraževanja za socialno delo izpostavi ena izmed sogovornic in sicer socialno varnost, socialno politiko in uvod v socialno delo. (*//Nič mi ni bilo neuporabno, razen mogoče socialna varnost (D6a) in socialna politika (D6b) v prvem letniku. To je bilo kar nekaj. Ful težko sem razmejila kaj je eno in kaj drugo, bilo je brez pomena, ne uporabno, ampak sem se naučila, kar je bilo treba. Tudi uvod v socialno delo je zelo monotono predavanje.*//D7)

Pri zadnjem vprašanju sprememb v izobraževanju za socialno delo so me presenetili pomanjkljivi ali nepojasneni odgovori. Ena izmed sogovornic trdi, da sprememb v izobraževanju za socialno delo trenutno ne opazi, medtem ko sta dve sogovornici mnenja, da se je izobraževanje vseeno tekom let izpopolnjevalo. (*//Izobraževanje za socialno delo se je tekom let zelo izpopolnilo, kar me veseli.*//A5, *//Opazam da se spreminja, da se pozna, da se stroka razvija in izpopolnjuje.*//G6). Prav tako sta dve sogovornici opazili, da je teorija bolj povezana s praktičnim delom in da je praktično usposabljanje bolj organizirano, kar napelje tudi na večje pridobivanje znanja. Hkrati pa ena izmed njih trdi, da je vedno več obveznosti tekom študija. Vesela sem bila odgovora, da se v učnem načrtu fakultete pojavljajo nove vsebine kot so osebe z ovirami, LGBTQI+ osebe (*//Se mi zdi, da se na fakulteti za socialno delo trudijo vključevati vsebine, kot so invalidnost, LGBTQI+ in podobno, kar je več kot dobrodošlo.*//F6) in da je vedno prostor in potencial za še večje spremembe.

KOMPETENCE V SOCIALNEM DELU

Sogovornice vidijo v kompetencah različne pomene, bodisi povezane s samim študijem ali izražene skozi osebnostne lastnosti. Kompetentno socialno delo je za njih pomenilo uspešno krmarjenje med strokovnostjo in zakonodajo, strokovno samozavest do uporabnikov in drugih institucij in vodenje pogovorov skozi socialno delovne veščine. Veliko je bilo govora o izobraževanju, ki se je kazalo v odgovorih kot so znanje za ravnanje (*// Bi rekla, da imeti dovolj znanja za ravnanje v vseh situacijah, v katerih se tekom dela srečamo.*//A8), opravljena izobraževanja na področju socialnega varstva in drugih področjih, znanje o pomoči ljudem v stiski in nenehno izobraževanje. Prav tako se je dalo razbrati neke karakteristike oseb, po katerih ena izmed sogovornic vidi kompetentnost in to je imeti empatijo do ljudi, zmožnost poslušati ljudi, zmožnost začutiti stisko ljudi in znati izluščiti bistvo problema. Eni izmed sogovornic pa so pomembne tudi izkušnje in učenje od

sogovornikov samih (*//Nekaj je definitivno izobraževanje in usposabljanje na različnih področjih, da lahko čim bolj celostno pristopiš do sogovornika, ampak največ te naučijo prav oni.*//F9).

Če so se že pri prejšnjem vprašanju kazale lastnosti kompetentnega socialnega delavca, pa sem pri tem dobila veliko več odgovorov. Ena izmed sogovornic je kompetentnega socialnega delavca opisovala kot sočutnega, radovednega, dve kot neobsojevalnega in spet druga kot razumevajočega in ki uporabnikom ne vsiljuje mnenj in odgovorov. Po mnenju ene izmed sogovornic delo opravlja na način, da tekom pogovora postavlja ustrezna vprašanja, raziskuje problem, osebo in življenjsko okolje osebe, ohranja delovni odnos, pri tem pa sta dve omenile vzpostavljanje osebnega stika in zagotavljanje odprtega prostora za razgovor. Kar tri sogovornice so izrazile pomembnost uporabe jezika socialnega dela, ena izmed njih pa, da se uporabniku približa in ima orodja za možnosti iskanja pomoči skupaj z uporabnikom (*// Kompetentna socialna delavka ne bom rekla, da mora to vedeti, ampak bi naj vsaj imela neka orodja na voljo v svojem naboru, s pomočjo katerih bi se trudila skupaj z uporabniki iskati možnosti pomoči.*//C19). Kot najbolj pogost odgovor (štiri sogovornice) se je pojavljala ne uradniška drža (*// Najmanj si želim, da bi uporabniki ko poiščejo pomoč na centru, ali pa če tudi gre za splošne informacije, dobili občutek, da sem »uradnik«.*//B13, *// Mogoče, da se ne oblačiš tako uradno, elegantno – tako kot če bi nekam šla. Že z zunanjim izgledom lahko nekomu daš kompleks manjvrednosti.*//D23, D24). Ena izmed sogovornic še je poročala o nenehnem iskanju načinov sodelovanja z uporabniki (*// Ker delamo z zahtevnimi uporabniki in nenehno iščemo načine kako z njimi sodelovati.*//C16), ena o znanju za ravnanje v neprostopoljnih transakcijah (*// Naši uporabniki so različni in po večini neprostopoljni, zato moramo vedeti pristopiti do takih ljudi.*//D19), spet druga pa o prikazovanju svojega dela kot socialne delavke, hoji na teren in nasploh pripravljenost podajanja znanja in veščin.

Če sem sedaj govorila o kompetencah v socialnem delu nasploh, potem sem se v naslednjem odstavku dotaknila tega, kako jih pridobivamo. Vseh sedem intervjuvank se je strinjalo, da kompetentnost raste s predavanji, seminarji in usposabljanji, ki se jih vse redno udeležujejo. Ena izmed njih je povedala, da ji ti seminarji predstavljajo nadgrajevanje znanja in obnovitev tistega, kar pri delu z ljudmi že obvlada, medtem ko druga, da lahko s pomočjo le-teh pogleda na situacijo iz večih zornih kotov (*//Na seminarjih pa sodelujemo po navadi tudi v skupinicah, kjer lahko podeliš pa še ti nekdo iz drugega zornega kota pove, kako vidi zadevo.*//C23). Dve izmed sogovornic sta omenile tudi supervizijo in intervizijo kot pomembna člena pridobivanja

kompetenc, ena izmed njih pa je opravila tudi usposabljanje iz realitetne terapije (*//Sem naredila tudi izobraževanje iz realitetne terapije, osnovno in nadaljevalno. Zelo dobra in praktična stvar pri našem delu.*//D27). Po mnenju ene izmed sogovornic bi naj kompetence pridobivali že tekom študija in potem nadgrajevali znanja preko dela in praktičnega usposabljanja, druga pa je trdila, da kompetentnost pridobimo skozi življenje in odraščanje ter lastno raziskovanje. Na Fakulteti za socialno delo je večkrat potekal seminar za mentorje in mentorice, ki so se ga udeležile štiri intervjuvanke. Dve izmed njih sta mnenja, da je bil ustrezno zastavljen in ena izmed njih, da je pridobila potrebne informacije ter uporabno znanje. Ena izmed njih pa je posebej omenila tudi pridobivanje znanja o skrbi zase na delovnem mestu (*//Menim da je bil zelo dobro zastavljen, predvsem v smislu skrbi zase na delovnem mestu, saj je to velika težava pri delu z ljudmi nasploh.*//G12).

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE V SOCIALNEM DELU

Uspešno praktično usposabljanje sta definirali samo dve sogovornici in sicer ena kot pridobljeno izkušnjo iz dejanskega dela socialnega delavca ali delavke (*//Študent na praksi mora doživeti čim več iz samega dela.*//A21), spoznavanje področja dela, delo z uporabniki in povezovanje teorije in prakse. Drugi sogovornici pa se je zdelo pomembno, da praktikanti pridobijo celostno izkušnjo na učni bazi ter da delo, ki ga opravljajo, ni prisiljeno (*//Da resnično spoznaš področje in nisi samo tam, zato ker moraš biti.*//F20).

Prosila sem sogovornice naj mi približno opišejo, kako bi naj po njihovem mnenju izgledalo praktično usposabljanje. Zaradi njihove zaposlitve je bilo veliko odgovorov navezanih na center za socialno delo. Dve sogovornici sta bili mnenja, da bi morali praktikanti opravljati prakso na centru za socialno delo vsaj enkrat v času študija. V sklopu tega je ena izmed njih izrazila mnenje, da bi se naj vedno orientirali po Katalogu javnih pooblastil, nalog in storitev, ki jih izvajajo centri, praktikanti pa bi tudi izvajali intervizijsko skupino, sodelovali pri timskem sestanku in razgovoru ter po njem napisali zapisnik ali podali mnenja in predloge. Pomembne so se jim zdele navedene specifikke kot pa naloge, ki jih navaja Center za praktični študij za katere dve izmed sogovornic menita, da jih je preveč (*//Mislim, da bi morali imeti veliko manj tega pisanja, ker vidim, da jim povzroča veliko stresa in obremenjenosti in se ne morejo v celoti fokusirati na praktični del.*//D29). V primeru sodelovanja z nevladnimi organizacijami, bi se po mnenju ene izmed sogovornic učili

vsebine glede na specifičnost njihovega poslanstva, dve izmed njih pa sta navajali tudi pomembnost izbiranja učnih baz iz različnih področij socialnega dela. Glede samega obsega praktičnega usposabljanja je ena izmed sogovornic predlagala, da ostane strnjena praksa v višjih letnikih študija, ena izmed njih, da je obsežna (*//Menim, da je praksa zelo povečana v obsegu, odkar sem jaz obiskovala šolanje in dobro je tako.*//G15) in vsakoletna. Ena izmed sogovornic je predlagala tudi, da bi praktično usposabljanje vedno potekalo v drugem semestru, medtem ko bi se v prvem semestru na ta del pripravljali (*//Jaz bi prakso naredila vedno v drugem semestru, torej, da bi v prvem semestru spoznavali teorijo in se pripravljali na praktičen del.*//F23, F23).

Kaj je doprinos praktičnega usposabljanja k izobraževanju za socialno delo, so zapisale v naslednjih odgovorih. Odgovarjale so kot posameznice, ki so v času izobraževanja opravljale praktično usposabljanje in skozi izkušnjo praktikantov in praktikantk, ki so jih mentorirale. Dve izmed sogovornic sta povedale, da skozi praktično usposabljanje dobiš predvsem izkušnje in znanje ter jih podkrepiš. Ena izmed njih je bila mnenja, da je to nujen del izobraževanja in da le tako spoznaš različna področja socialnega dela, različne oblike in načine dela ter hkrati povezuješ teorijo, pridobljeno na fakulteti, s praktičnim delom. Eni izmed sogovornic je bilo pomembno, da študentje res pridobijo izkušnjo dejanskega dela in stanja na centrih za socialno delo (*//...obratno pa dejansko stanje na centrih in naše delo, ki je največkrat z negativno konotacijo v medijih, pozitivnih zgodb pa nihče ne objavi.*//B20), čut (*//S prakso študent začuti kaj je konkretno socialno delo.*//A27) in resnično znanje o socialnem delu. Dve sogovornici sta poročali tudi o tem, da skozi praktično usposabljanje veliko pridobijo zase kot mentorice (*//Mentor pa pridobi nova teoretska znanja in »sveže« ideje za svoje delo.*//G18, *//...hkrati pa tudi kot mentorji lahko dobimo povratno informacijo za naše delo in prevzamemo kako znanje nase.*//F26) in kar štiri, da se znanje prenaša dvosmerno (*//Mentor se pa prav tako lahko nauči veliko od študentk, saj študentke prinesejo novo znanje in energijo, ki se nam tekom več letnega dela malo izgubi.*//A30, *//Oboji lahko pridobimo vzajemna znanja iz teorije s strani študenta in morebitnih novih vsebin, ki takrat še niso bile prisotne, ko smo se mi učili.*//B19).

S sogovornicami smo spregovorile tudi o njihovi lastni izkušnji praktičnega usposabljanja. Vse razen ene, so opravljale prakso na centrih za socialno delo, omenjale pa so tudi druge učne baze kot na primer: Zavod MISSS (Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije) kar trikrat, UNICEF, Ozara, lokalna osnovna šola, Društvo projekt Človek, PUM-O (Projektno učenje mlajših

odraslih) in Društvo Stigma. Naštete so veliko več negativnih izkušenj, ki so se povezovale s prejetim znanjem tekom izobraževanja. Ena izmed sogovornic je poročala o odsotnosti znanja s področja duševnega zdravja (*//... takrat sem bila večkrat v stiski, ker so uporabniki s težavami v duševnem zdravju še posebej zahtevna populacija in so za delo z njimi potrebna široka znanja.//B24*) in ena o nepoznavanju področja dela z osebami z različnimi oblikami zasvojenosti (*// Jaz sem bila zelo v stiski, ker nisem bila pripravljena, nisem vedela kaj me čaka.//C32*). Ena izmed sogovornic je omenila osredotočenost opravljanja prakse na centrih za socialno delo, spet druga pa je pridobila nekoliko negativno predstavo o socialnem delu, ko je opravljala prakso na Ozari (*//...prostovoljno delo na OZARI v t.i. stanovanjski skupini (tu je šlo predvsem za družabništvo skozi celo šolsko leto) – ob tem si nisem najbolj pozitivno predstavljala dela socialnega dela.//B22*). Zanimiva je bila opazka sogovornice, da je strokovni kader neopravičeno zapostavljen. Nekaj težav so imele tudi s samo izkušnjo mentoriranja, saj kot je omenila ena izmed sogovornic, mentorica velikokrat ni našla dela za praktikante, so jih predčasno pošiljali domov ali pa ni bilo povezovanja z drugimi organizacijami. Praktično usposabljanje je bilo manj obsežno. Tri sogovornice so poročale, da so tekom praktičnega usposabljanja pridobile dobro izkušnjo glede mentorstva (*//Povsod sem naletela na odlične mentorice, ki so znale voditi, organizirati čas prakse, podeliti svoje izkušnje in znanje.//A35, //Sem takrat imela zelo dobro mentorico.//C34, //Moje izkušnje so pozitivne, mentorice so se zelo zavzemale zame, mi dale veliko izkušenj.//D33*). Ena izmed njih je bila mnjenja, da je praksa zelo dober uvod v izobraževanje, spet druga pa, da je zanimiva in dobra izkušnja ter da dobiš širši vidik pri raziskovanju težave.

Študentje se kot praktikanti skozi leta prikažemo v drugačni luči in z različnim obsegom znanja. Štiri sogovornice si kot mentorice želijo, da bi pokazali resnično zanimanje za poklic in bili zainteresirani za pridobivanje znanja in izkušenj. Kot naslednje kvalitete je ena izmed sogovornic naštevila radovednost, raziskovanje, postavljanje vprašanj (*//...da postavljajo vprašanja, ne samo poslušajo. Všeč mi je ta dvosmerna komunikacija, saj nočem nekomu samo dajati navodil.//F32*), ena izmed njih spoštljiv odnos, vedoželjnost, motiviranost, voljo do dela in aktivno sodelovanje ter tri sogovornice samoiniciativnost. Eni sogovornici je pomembno, da ji študentje prenašajo novo znanje, ki se ga učijo na fakulteti, da med razgovorom dobro opazujejo, pišejo zapisnik in zatem aktivno reflektirajo, predvsem pa, da so lahko kompetenten sogovornik.

CENTER ZA SOCIALNO DELO KOT UČNA BAZA

Intervjuje sem opravljala s socialnimi delavkami, ki so na centrih za socialno delo zaposlene od 6 do 33 let. Po večini njihovo delo obsega sodelovanje z družino in otroki na področjih rejništva, skrbništva, posvojitve, predhodnega svetovanja in varstva otrok. Pojavilo se je tudi specifično področje obravnave mladostnikov in otrok s težavami v odrasčanju in potem na drugi strani varstvo odraslih in pomoč na domu. Glede na to, da jih je večina opravljala praktično usposabljanje na centrih za socialno delo, pred tem o tej učni bazi niso izvedele skoraj ničesar tekom študija. Informacije je ena izmed sogovornic prejela izključno na centrih samih (*//Edini pogled v praksi, kaj je socialno delo sem dobila tekom izobraževanja na centru.//E23*) ali ena izmed njih šele v četrtem letniku na praksi. Ena sogovornica pove, da jo je fakulteta naučila le, da na centrih za socialno delo ne delajo socialnega dela (*//Na fakso predvsem učijo, da se na centrih ne dela socialno delo, kar zagotovo ni res.//B34*).

Kot že omenjeno, se sogovornicam zdi pomembno, da praktikanti in praktikantke dobijo izkušnjo praktičnega usposabljanja na centrih za socialno delo, v nadaljevanju pa so nanizale razloge. Eni izmed sogovornic se zdi izrednega pomena, da študent pridobi pozitivno izkušnjo in morebiti ovrže stereotip, da na centrih ne delajo socialnega dela in da ne opravljajo terenskega dela. Kot so navajale tri sogovornice je prednost centra za socialno delo, da znotraj njega spoznaš številna področja delovanja, prav tako pa je eni izmed njih pomembno, da obdeluješ metode in tehnike, ki jih pri svojem delu uporabljajo socialni delavci. Sogovornica je dodala, da skozi delo spoznaš različne upravne postopke ter se naučiš postopanja v njih, se spoznaš z zapisovanjem in obsežno zakonodajo. Ker v sklopu centra za socialno delo obstajajo tudi širši projekti, pravi, da se imaš kot praktikant možnost povezati tudi z drugimi nevladnimi organizacijami in društvi. Če si sposodim besede ene izmed sogovornic, je največja rak rana centrov za socialno delo prav to, da včasih poleg vseh aktivnosti zmanjka časa za kvalitetno mentoriranje (*//Pomanjkljivost je čas, ki ga mentorica lahko namenijo študentki (A44) in zaradi pomanjkanja časa se ji tudi ne more posvetiti, kot se bi ji želela.//A44, //V mojem primeru je pomanjkljivost, da se nisem mogla tako posvetiti praktikantki, kot bi si želela in da je marsikaj, kar sva predvidevale, nato odpadlo ali ni bilo izvedeno zaradi nepredvidljivih in urgentnih situacij.//G31, G32*). Zadnje čase se soočajo tudi s konkretnim primanjčevanjem kadra in tako veliko odgovornosti pade na eno osebo, ki je preobremenjena, prav tako pa zmanjka časa tudi za terensko delo, kot poroča ena izmed sogovornic. Pomembna se mi je

zdela tudi omemba birokratizacije, s strani ene od sogovornic, kot ene od nevarnosti za socialne delavce na centrih za socialno delo. Gre za pomanjkanje osebnega odnosa med socialnim delavcem ali delavko in uporabniki, ki prihajajo v stik z ustanovo, zaradi povečanega obsega dela in odgovornosti zaposlenih, ki jih nalaga zakonodaja.

Praktično usposabljanje povezuje Fakulteto za socialno delo z izbrano učno bazo tako ali drugače, zato me je zanimalo tudi, kakšne izkušnje imajo sogovornice glede sodelovanja s fakulteto. Kar tri izmed sogovornic so bile mnenja, da sodelovanja s fakulteto ne potrebujejo, medtem ko druga pove, da fakulteta daje podporo v primeru, če se na njo obrneš. Ena izmed sogovornic je pričakovala, da mentorica ali mentor na fakulteti študentom dobro predstavi naloge in izrazi pričakovanja, ki jih imajo do njih in do mentorjev na učnih bazah (*//Od mentorja na fakulteti bi pričakovala, da študentom dobro predstavijo kaj so njihove naloge, kaj fakulteta pričakuje od njih, da jih lahko pri tem podpremo.*//C44). Ena od sogovornic mi je pojasnila bolj obširno sodelovanje s fakulteto in sicer preko različnih izobraževanj (seminarjev), preko jasnih navodil za praktično usposabljanje, ki jih praktikantom podajo mentorji in mentorice na fakulteti in preko portala za mentorje in mentorice. Izražen je bil tudi pomislek s strani ene od sogovornic, da morda med fakulteto in učno bazo velikokrat obstaja neka blokada glede komuniciranja (*//Zdi se kot ena blokada med mentoriranjem na učni bazi in na fakulteti, ni neke komunikacije, da bi res celostno pristopili do praktikanta.*//F42). Predlog ene izmed sogovornic je bil bolj intenzivno sodelovanje mentorjev oziroma mentoric na učni bazi in mentorjev oziroma mentoric na fakulteti glede izkušnje praktikanta ali praktikantke (*//Mogoče bi bilo fajn, če bi mentor iz fakultete poklical in vprašal glede praktikantov, kako sodeluje, kako opravlja prakso in kakšna je izkušnja.*//D50).

MENTORSTVO V SOCIALNEM DELU

Zaradi lažjega raziskovanja sem v določanje populacije dodala številčno omejitev glede opravljenih mentorstev, kar so sogovornice izpolnjevale. Vse so opravile več kot pet opravljenih mentorstev, ena izmed njih pa se je tudi večkrat preizkusila v vlogi somentorice in mentorice pripravnice. Za funkcijo mentorice so se odločale zaradi ljubezni do socialnega dela, doprinosu k mlademu kadru, pridobivanja znanja od študentov in ostajanja v stiku s teorijo, socialnim delom in dogajanjem na Fakulteti za socialno delo. Ena izmed sogovornic je izrazila željo po opravljanju funkcije že zaradi tega, ker je hotela razbremeniti sodelavko (*Tudi, da si pomagamo med sabo s*

sodelavkami, da sprejmeš funkcijo mentorja, da mogoče razbremeniš svojo kolegico, četudi veš kaj to pomeni zate.//C49), ki je to funkcijo opravljala prej, dve sogovornici pa sta poročali o tem, da sta bili predlagani s strani vodje enote ali direktorja (*//Če povem odkrito, sem bila določena s strani direktorja oz. vodje.//E28*). Dve sogovornici sta povedale, da sta same prevzele mentorstvo, saj sta želele preprečiti negativno izkušnjo z delom na centru za socialno delo (*//Moj osebni razlog je, da si ne želim, da dobi praktikant negativno izkušnjo z dela na centru, kot sem jo dobila preko moje mentorice sama v času svoje prakse.//B39*).

Kaj pa sploh je vloga mentorice na centru za socialno delo, sem raziskovala pri naslednjem vprašanju. Dve sogovornici sta se strinjali, da je naloga mentoric in mentorjev določitev načrta praktičnega usposabljanja, tri sogovornice predstavitev področja dela na katerem deluje in kar štiri izmed njih, da je naloga mentorjev hkrati vključitev ostalih strokovnih delavcev iz drugih področij, pa tudi odhajanje na teren. Dve sogovornici sta dodali koordiniranje praktikantovega dela, tri sogovornice vključitev v različne dejavnosti, razgovore in time (*//...greš z njo na tim, vsepovsod, kjer se uporabniki strinjajo, da je lahko praktikant zraven in to je pač potem kot tvoja senca, vidi vse, sliši vse, doživi vse.//C52*) ter ena izmed njih opisovanje primera pred samim srečanjem (*//Gre dodaten čas, ne more praktikant samo poslušati, ampak vseeno opišeš primer, predstaviš situacijo, predzgodbo.//C53*). Po poročanju ene izmed sogovornic se mentor ali mentorica do praktikanta obnaša korektno (in obratno), druga pa pove, da tekom prakse vodi evidenco ur ter mu poskuša pomagati pri nalogah, določenih iz strani Centra za praktični študij, ki vključuje tudi oceno za njegovo delo na učni bazi. Eni izmed sogovornic je zelo pomembno, da se praktično usposabljanje čim bolj obogati (*//Poskušam ji prakso čim bolj obogatiti, da pridobi za kasnejše delo čim več.//A53*).

Pri vprašanju uspešnega mentorstva v socialnem delu so se zvrstili podobni odgovori kot sem jih že omenjala v prejšnjih odstavkih. Uspešno mentoriranje ena izmed sogovornic v prvi vrsti vidi kot pozitivno izkušnjo študentov in študentk in njihovo navdušenje nad pridobljenim znanjem in izkušnjami (*//Ko študentka z navdušenjem pove, kaj vse je pridobila.//A54*), po mnenju druge pa, da dobijo odgovore na vsa vprašanja, s katerimi so prišli na učno bazo (*//Za mene pomeni uspešno mentorstvo to, da je praktikant dobil izkušnjo in uvid v delo na CSD ter vse odgovore na svoja vprašanja.//G43*). Hkrati pa je eni izmed sogovornic pomembno, da so praktikanti in praktikantke motivirani, zadovoljni in pripravljeni aktivno sodelovati. Glede same organizacije praktičnega

usposabljanja se eni izmed sogovornic zdi pomembno, da so praktikantke in praktikanti konkretno vključeni v delo, prisotni na razgovorih, timskih sestankih, seminarjih, da se spoznajo z zapisovanjem v socialnem delu in dvema izmed njih, da se udeležujejo terenskega dela. Dve sogovornici sta dodali, da na centrih za socialno delo sodelujejo tudi z drugimi institucijami in tako praktikanti in praktikantke pridobijo znanja iz drugih področij socialnega dela (*//Smo imeli tudi recimo ogleda kriznih centrov, materinskih domov, čim več takih stvari, da vidijo s kom se povezujemo pri pomoči uporabnikov.*//C57).

Socialne delavke, ki opravljajo funkcijo mentorice, s svojo vlogo pridobijo eno točko od tridesetih, ki jih potrebuješ za napredovanje. To se šteje kot formalna nagrada za delo, denarna pa zaenkrat ne obstaja in so jo tri sogovornice označile kot nepotrebno (*//...vendar sama sem mnenja, da je potrebno neke začeti (iz vidika študentov) in denar ne bi smel biti pogoj, da se lahko tisti, ki so na začetku poti učijo.*//G46). Za primerjavo je mentoriranje pripravnikom denarno nagrajeno v obliki dveh ur na teden. Ena izmed sogovornic je povedala, da se odločitev za mentoriranje upošteva tudi pri letnem ocenjevanju in delovni uspešnosti, medtem ko bi si druga sogovornica želela slišati vsaj pohvalo za njeno delo. Nagrada za mentoriranje pa je eni od sogovornic pomenilo povratno informacijo za njeno delo (*//Drugače pa je meni zelo dobrodošlo, ko pridejo praktikantke in se pogovarjamo in jaz ne znam tega ločiti, da bom zdaj se z uporabniki tak, s praktikantko pa tako. Moj jezik je moj jezik in ne razmišljam o tem, če sem zdaj socialnodelovski jezik uporabila ali ga nisem, ampak dobim potem iz strani praktikantke feedback. Da se lahko pogovarjamo o tem, o strokovnem delu, to smo se učili, to sem razbrala ali pa še nekaj novega povedo, ta izmenjava.*//C58).

Izredno dobrodošla sta bila tudi dva predloga s strani sogovornic glede same organizacije mentorstva in nagrad. Tri sogovornice so predlagale, da bi v času mentoriranja veljal zmanjšan obseg dela, s tem pa bi lahko več časa namenile praktikantom (*//Sama imam veliko željo mentorirati, vendar se mi zdi, da mi velikokrat ne preostane drugo kot da zavrnem, saj nimam nič časa. Istočasno bi rada kvalitetno opravljala svoje delo in kvalitetno opravljala mentorstvo.*//F56). Dve sogovornici pa sta kot večjo motivacijo za odločanje opravljanje funkcije predlagale denarno nagrado za delo (*//V kolikor mentorstvo opravljaš s polno mero odgovornosti še zraven svojega dela, mislim, da bi bila kot motivacija tudi primerna kaka denarna nagrada, kot povečan obseg dela.*//E31).

5. RAZPRAVA

IZOBRAŽEVANJE ZA SOCIALNO DELO

V uvodnem delu teoretičnega dela diplomske naloge sem opisala zgodovino izobraževanja za socialno delo in sicer ustanavljanje šole, razvijanje študijskega programa in vzpostavljanje Fakultete za socialno delo. Kot že omenjeno, so sogovornice študij socialnega dela obiskovale deset do trideset let nazaj, kar pomeni, da razumljivo omenjajo pomanjkljivosti učnega načrta. Takrat učni načrt še ni bil tako bogat s sodobnimi temami in različnimi področji (duševno zdravje, psihosocialna oskrba, socialno vključevanje in pravičnost), prav tako je praktično usposabljanje potekalo v krajšem obsegu v prvem in drugem letniku. Govorimo o obdobju 90. let, ko je šola za socialno delo izvajala še višješolski strokovni program, vendar ne univerzitetni. Prednost moje raziskave je pregled do kakšnih sprememb je že prišlo, in kje še ostaja prostor za izboljšavo.

Pridobila sem tudi informacije o tem, katere vsebine so sogovornicam manjkale, da bi lahko kompetentneje opravljale svoje delo že na začetku karijerne poti. Kot pomanjkljivosti so sogovornice naštevale primanjkovanje področja dela z družino, z mladimi in področje duševnega zdravja. Iz učnega načrta Fakultete za socialno delo (2023) je razvidno, da predmet socialno delo z družino študentje spoznajo v 3. letniku študija, kot izbirni predmet pa je ponujeno tudi družinsko pravo. Področje mladih lahko zajema veliko predmetov, vendar osredotočenost prav na to skupino velja samo za modul, katerega si izbereš v tretjem letu izobraževanja. Enako velja za področje duševnega zdravja. Naslednji pomislek sogovornic je bilo pridobljeno znanje za delo na centrih za socialno delo, ki predstavljajo neko osrednjo učno bazo na področju socialnega dela. Trdile so, da za svoje delo niso pridobile zadostnega znanja, kot so pisanje zapisnikov in drugih formalnosti, potem odsotnost nekaterih pravnih predmetov, znanja medkulturnih kompetenc in znanje za delo z neprostoVOLjnimi uporabniki. Pravni predmeti so na našem študiju zajeti v velikem obsegu in se na učnem načrtu znajdejo v vseh letnikih, razen zadnjem.

Pravni predmeti za vse študente so Uvod v pravo za socialno delo, Delovno pravo, Socialna varnost in Socialno procesno pravo. Dostop do ostalih je odvisen od lastnih želja študenta in njegovega uspeha pri izpitnem obdobju. Namreč, če se opravljanje izpitov zavleče v poletje, obstaja možnost, da se ne boš mogel vpisati v izbirni predmet po lastni želji. Protidiskriminacijsko in družinsko pravo se mi zdi, da bi morala zaradi širokega nabora znanja in koristnosti, biti opredeljena kot redna

predmeta. S področjem medkulturnih kompetenc se srečamo le pri modulu Socialna pravičnost in vključevanje. Znanja, ki jih pridobimo na tem modulu, bi morala vsaj v manjšem obsegu biti vključena v redni učni načrt za vse študente, že zaradi vidika upoštevanja etike in etičnega kodeksa pri opravljanju dela socialne delavke ali delavca. Prav tako začnemo o neprostoVOLJNIH transakcijah govoriti šele v četrtem letniku pri predmetu Epistemologija, kar bi bilo dobrodošlo spoznati že prej, saj smo v prvem stiku z učnimi bazami že v prvem semestru prvega leta študija.

Glede samih sprememb v izobraževanju za socialno delo sogovornice niso imele veliko mnenj. Opažale pa so rahle spremembe v vsebinah poučevanja in omenjajo nove pojme, kar je dragoceno slišati. Vemo, da na vseh področjih vedno obstaja potencial in prostor za spremembe, tudi za socialno delo, pri tem pa bi morali v izobraževanju za socialno delo paziti na to, da se pri načrtovanju vsebin in učnih načrtov ne ujamemo v zanko današnjega kapitalističnega sistema. O tem v svoji evalvacijski razvojni analizi pišeta tudi Vrana in Hrovatič (2021), ki pravita, da resnični razvoj socialnega dela ni v tem, da ohrani oz. doseže primat znotraj področja socialnega varstva nad ostalimi profesijami, ali da začne delovati na novem področju (kar se bo sicer tako in tako zgodilo), temveč, da se vedno, bodisi da deluje na (po)znanih bodisi na novih področjih, utemeljuje in razvija na temelju svoje socialnodelovne doktrine. Če strnemo, seveda vse več ljudi spričo vse težje predvidljive prihodnosti doživlja tesnobo in osebno stisko ter potrebuje podporo in pomoč. Situacija se je še posebej poslabšala v koronskem in pokoronskem času, kjer je in bo socialno delo najbolj poklicano, da se na ta klic pomoči odzove. To posledično tudi pomeni, da bo potrebno več delujočih socialnih delavcev in socialnih delavk. A gre ponovno poudariti, da razvoj socialnega dela ni in ne sme biti v tem, da bo raslo po številu delujočih socialnih delavcev in socialnih delavk, temveč da se bo v svojem delovanju vztrajno in odločno opiralo na svojo socialnodelovno doktrino.

KOMPETENCE V SOCIALNEM DELU

V drugem sklopu vprašanj, smo se pogovarjale o kompetencah v socialnem delu. Za njih kompetentno socialno delo pomeni uspešno krmarjenje med strokovnostjo in zakonodajo, strokovno samozavest do uporabnikov in drugih institucij, vodenje pogovorov skozi socialno delovne veščine, nenehno izobraževanje in znanje za ravnanje, kar je precej v skladu z definicijami, ki jih navajam v teoretičnem uvodu. Nekako so zajele nekaj splošnih in predmetnospecifičnih kompetenc, ki so zapisane v predstavitvenem zborniku Fakultete za socialno delo. Sicer pa

kompetence delimo na znanja, sposobnosti in spretnosti ter osebnostne lastnosti. Slednje so po večini omenjene v raziskavi kot empatija, sočutnost, radovednost, neobsojanje, razumevanje, nevsiljevanje mnenj, zmožnost poslušati ljudi, zmožnost začutiti stisko ljudi in vedeti izluščiti bistvo problema.

Tudi Vito Flaker (2003) navede spretnosti, ki naj bi jih socialni delavci osvojili za kompetentnejše delo. Nekatere sklope, ki jih navede, so spretnosti pogovarjanja in vodenja razgovora, spretnost pogajanja, znati omogočiti uporabnikom dostop do sredstev, spretnost beleženja in poročanja, imeti organizacijske spretnosti, biti profesionalen v svojem delu, kot je biti spoštljiv, točen, zanesljiv itd. Kot pomembno alinejo doda tudi spretnosti, da se socialni delavec ali delavka izogiba pastem strokovnjaštva s tem, da se izogiba žargonu, da ne stigmatizira uporabnikov, da ne zlorablja svoje moči itd. Zame je bi izstopajoč odgovor v raziskavi učenje od sogovornikov samih, saj ti da največje znanje in izkušnje. Od prvega letnika naprej se pogovarjamo, da socialni delavci nismo rešitelji problemov, ampak smo le pomoč pri razvozlanju narative posameznika. Smo kot dodatna roka v sistemu, ki poskuša pristopiti na drugačen, neuraden način ter smo le stranska vloga v uporabnikovi zgodbi.

Tekom opravljanja dela na centru za socialno delo, se socialne delavke in delavci konstantno izobražujejo in udeležujejo različnih usposabljanj, s čimer krepijo svojo kompetentnost. Štiri mentorice, s katerimi sem se pogovarjala, so v preteklosti obiskale seminar za mentorje in mentorice na Fakulteti za socialno delo, za katerega menijo, da je bil ustrezno zastavljen in so zase dobile uporabno znanje.

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE V SOCIALNEM DELU

Kot sem že omenjala, je praktično usposabljanje najpomembnejši del usposabljanja za socialno delo. Če pa je uspešno, pa je predvsem odvisno od vseh vključenih akterjev, ki znotraj tega sodelujejo. Sogovornice so uspešno praktično usposabljanje definirale kot doživljanje dela socialnega dela, spoznavanje področje dela, pridobitev celostne izkušnje, neprisiljeno delo in povezovanje teorije ter prakse. Žiberna R. T. in Žiberna A. sta leta 2017 izvedla raziskavo prav na temo kaj je pomembno za dobro študijsko prakso v socialnem delu. Glede zadovoljstva sta ugotovila, da mentorice z učnih baz v povprečju ocenjujejo prakso na Fakulteti za socialno delo

kot precej dobro (povprečna ocena splošnega zadovoljstva je okoli 8,3 na lestvici od 1 do 10). Kot najpomembnejše so mentorice ocenile motiviranost študenta ali študentke in lastno motiviranost ter samoiniciativnost študenta ali študentke, kar lahko potrdim s svojo raziskavo.

Prednosti praktičnega usposabljanja za praktikante so, da pridobijo dragocene izkušnje v neki organizaciji, saj lahko tako ocenijo in spoznajo možne poklicne poti na svojem strokovnem področju, svoje delo, znanje, spretnosti in ugotovijo, katera znanja in spretnosti še morajo nadgraditi. Taka vprašanja lahko naslovijo v nalogah, ki jih je za vsak letnik posebej oblikoval Center za praktični študij, vendar sogovornice v tem vidijo tudi eno past. Navajajo, da je nalog preveč in da v zvezi s tem opazijo obremenjenost in stres, kar vpliva na pristno doživljanje izkušnje na učni bazi. Zagovarjajo vsakoletno obsežno praktično usposabljanje in predlagajo, da bi se izvajalo v drugem semestru, medtem ko bi v prvem semestru potekalo vpisovanje in priprava na izbrano učno bazo kot posamezen predmet.

Ker študentje torej v letih izobraževanja prihajamo z različnim obsegom znanja in pripravljenosti, imajo mentorji in mentorice z nami povsem različne izkušnje. Mesec Marko (2015) v svojem opisu praktičnega študija na Fakulteti za socialno delo zapiše sporočilo mentorjev iz učnih baz: *“Želimo si čim več odgovornih, motiviranih in samoiniciativnih študentov, ki razumejo kontekst, v katerega vstopajo, so sposobni samostojno delovati ali sodelovati v timu in imajo čim več teoretskega znanja in znajo uporabljati jezik socialnega dela, so sočutni, kritični in fleksibilni ter dobro poznajo organizacijo, v katero vstopajo neobremenjeno, vedoželjno in odprto, poleg tega pa so zmožni kritične refleksije o svojem delu.”* Enako mnenje izrazijo tudi moje sogovornice, ki v največjem obsegu omenjajo resnično zanimanje za poklic, zainteresiranost za pridobivanje znanja in izkušenj, radovednost, raziskovanje, postavljanje vprašanj, samoiniciativnost, motiviranost, voljo do dela in aktivno sodelovanje. Od praktičnega usposabljanja pa nima koristi le praktikant ali praktikantka, ampak tudi mentor ali mentorica. Vsekakor lahko razvija svoje vodstvene spretnosti, kar se pa tudi večkrat pojavi kot odgovor v moji raziskavi je pomembnost prenašanja znanja in informacij na mentorje in mentorice. Znanje, ki ga lahko v svoji vlogi pridobijo od praktikantov in praktikantk, jemljejo kot dragoceno in se s tem profesionalno razvijajo. V mentorskem odnosu pa lahko utrjuje tudi spretnosti komunikacije in medosebnih odnosov.

CENTER ZA SOCIALNO DELO KOT UČNA BAZA

Moje praktično potovanje vključuje dvoletno sodelovanje na centru za socialno delo. Kot sem omenila v teoretičnem delu diplomske naloge, je v javnosti pogosto stereotipno mnenje, da je center represiven organ, ki ukrepa le v družinskih zadevah oziroma odloča o materialnih pravicah (denarne socialne pomoči). Zdi se, da je v medijih večkrat predstavljen z negativnim prizvokom, malokrat pa se govori o zgodbah, kjer je center za socialno delo bil ključen dejavnik v soustvarjanju dobrih izidov, ko je družina ali posameznik premostil krizo, okrepil svoje vire moči in dosegel želene spremembe. Samega delovanja centra za socialno delo ne spoznavamo tekom izobraževanja, razen preko praktičnega dela, drugih organizacij in izbirnih predmetov. Sogovornice so v intervjujih poročale o konkretnem primanjkovanju kadra in tako velikemu padcu odgovornosti in dela na eno osebo, pri kateri nastopi preobremenjenost in izgorelost. Mentorice zato velikokrat nimajo časa, da bi celostno pristopile k mentoriranju, včasih pa se prav zaradi tega za funkcijo niti ne odločajo.

Pomembna se mi je zdela tudi omemba birokratizacije kot ene od nevarnosti za socialne delavce na centrih za socialno delo. Zaradi takšne in drugačne socialne zakonodaje se je spremenil tudi način dodelitve materialne in nematerialne socialne pomoči. Zmeraj so se opravljali razgovori z uporabniki, na podlagi katerega so socialni delavci in delavke ugotavljale v kakšni stiski je. Na žalost so te interakcije danes omejene, centri so pod ključem in vloga se odda v nabiralnik ali na pošto. Videti je, da so osebe kategorizirane kot drugačne vrste stisk in da vsak paše na eno polico v omari. Ljudje so ujeti v sistemu in to ravno tisti, ki bi pomoč res potrebovali. Zaskrbljujoče je dejstvo, da ravno tisti, ki pomoč potrebujejo, za njo skorajda nikoli niti ne zaprosijo.

Če bi se opirali na vsa ta negativna dejstva, sprememb ne bi nikoli bilo. Imamo le priložnosti, ki jih izkoristimo ali pa ne. Center za socialno delo je po mnenju sogovornic osrednja učna baza, pri kateri imaš možnost pridobivati neposredne in nenadomestljive življenjske izkušnje. To učno bazo lahko izkoristimo kot priložnost za spoznavanje različnih področij, metod in tehnik, ki jih pri svojem delu uporabljajo socialni delavci in delavke pa tudi strokovni delavci drugih profilov. Hkrati imajo praktikanti in praktikantke možnost preko sodelovanja z različnimi organizacijami in društvi, ki so nastala na pobudo centrov za socialno delo (varne hiše, krizni centri itd.), širiti svoj spekter znanja in kompetentnosti in zares najti področje, na katerem pozneje poglobiš svoje delovanje. Zakonodaja je sicer sama po sebi velikokrat trn v peti za učenje, pa vendar te

spoznavanje le-te uči ne samo za kvalitetno opravljanje dela, ampak tudi za življenje. Veliko izkušenj in znanj, ki jih pridobiš skozi praktično usposabljanje na centru lahko integriraš v svoje delovanje kot osebe, bodisi študenta, zaposlenega, brezposelnega, starša itd.

Zdi se mi, da tudi centri za socialno delo, bodisi preko Skupnosti centrov za socialno delo ali posamezno, redno sodelujejo s fakulteto, preko različnih izobraževanj, predavanj, kongresov. O samem zadovoljstvu glede sodelovanja pa smo se pogovarjale tudi s sogovornicami. V letošnjem študijskem letu je Center za praktični študij poročal o prehodu na spletno prijavo prostih mest za študijsko prakso, kar naj bi poenostavilo razpise in vnos podatkov. (Fakulteta za socialno delo, 2023) Prav tako lahko učne baze v portalu objavijo prosta delovna mesta za diplomante. Ena izmed sogovornic omeni ravno ta portal, preko katerega po potrebi komunicira s fakulteto in tako razrešuje vprašanja, ki se tičejo mentorstva. Izražen pa je bil tudi pomislek, da morda med fakulteto in učno bazo velikokrat obstaja neka blokada glede komuniciranja in predlog, da bi morali vzpostaviti intenzivnejši stik med mentorjem ali mentorico na učni bazi in mentorjem ali mentorico na fakulteti.

MENTORSTVO V SOCIALNEM DELU

Mentor ali mentorica je oseba, ki po eni strani spodbuja, daje naloge, postavlja svojega mentoriranca pred nove izzive, ga opolnomoči ob pridobivanju izkušenj, po drugi strani pa pomaga, olajša delo in učenje ter ga varuje pred prehudimi napakami. (Brečko in Painkret, 2018) Mentorstvo je lahko koristna izkušnja na osebostnem kot tudi na profesionalnem področju. Pomaga lahko pri komunikacijskih spretnosti, utrjevanju in nadgrajevanju znanja in odkrivanju novih načinov razmišljanja. Praktično usposabljanje lahko pomeni tudi strokovno pomoč, mentorjem lahko poveča splošni ugled in, če je praktikant uspešen, se zasluge pripišejo njemu ali njej, kar posledično poveča kredibilnost mentorjev pri iskanju in razvijanju kadrov v organizaciji. (Govekar-Okoliš in Kranjčec, 2012)

Sogovornice so svoje razloge za odločanje opravljanja mentorstva opisovale v prvi vrsti kot željo, razbremenitev sodelavke in preprečevanje negativne izkušnje z delom na centru za socialno delo. V nekaterih primerih so jih za pozicijo predlagali direktorji ali vodje enot. Zaradi povečanega dela na centrih za socialno delo pa pade kar nekaj odgovornosti na eno osebo, ki ne zmore opravljati še

mentorstva, zato si torej pomagajo in si vloge razdelijo tako, da se med sabo razbremenijo, še vedno pa omogočijo izkušnjo prakse študentu, ker jim je to pomembno. Velik pomen dajejo tudi na to, da praktikanti dobijo na centrih za socialno delo dobro izkušnjo in znanje, saj po pogovoru z njimi ugotavljajo, da velikokrat temu ni tako. Slednje lahko navežem že z pogosto negativno podobo centrov za socialno delo v javnosti.

Sogovornice nagovorijo tudi temo ureditve mentorstva na centru za socialno delo in podajo dva predloga – zmanjšan obseg dela v času mentoriranja in denarna nagrada za opravljeno delo. V trenutni situaciji mentorji in mentorice pridobijo z opravljenim enim mentorstvom eno točko od tridesetih, ki pomeni napredovanje. V času primanjkovanja kadra, kot sem ga omenjala že prej, ne ostane veliko časa za kvalitetno mentoriranje, zaradi česar se velikokrat socialne delavke in delavci ne odločajo za to funkcijo. Če bi v tem procesu veljal zmanjšan obseg dela, bi se lahko bolj osredotočili na praktično usposabljanje in izkušnjo praktikanta ali praktikantke. Pomislek ob tem je naslednji – na koga bi se preložilo delo, ki ga mentorica ne bi mogla opravljati zaradi zmanjšane obsega dela in kaj bi to pomenilo za njo kot strokovno delavko. Posledično bi lahko izgubila zaupanje uporabnikov, ki bi jih morala odsloviti k drugi strokovni delavki ali delavcu. Drug problem je denar. Vsekakor je motivacija tako za mentorje in mentorice kot za nas praktikante, ki opravimo kar nekaj ur prostovoljnega dela. Ena izmed sogovornic komentira, da denar ne bi smel biti pogoj za učenje in pridobivanje izkušenj, ki bomo jih potrebovali pri zaposlitvi in življenju. Nekatere socialne delavke in delavci so zares preobremenjeni in hkrati kvalitetno opravljajo še funkcijo mentorja. Denarna nagrada, kot dodatek pri delu, tukaj ne bi bila tako sporna. Sporna bi bila v primeru, če z mentorjem na učni bazi sploh nimaš kontakta in te skozi proces vodijo drugi strokovni delavci, ki za svoje delo ostanejo neopaženi. Sistem v tem primeru je težko rešljiv, razen če bi ob vsakem mentorju stal še en ocenjevalec, ki bi nadziral njegovo delo in presodil glede prejema dodatka.

REFLEKSIJA RAZISKOVALNEGA PROCESA

Glede na dejavnike, ki sem jih raziskovala in podatke, ki sem jih pridobila, se mi zdi, da sem raziskavo izvedla korektno. Rezultati bi lahko bili obširnejši, zato nisem povsem zadovoljna in obstaja prostor za izboljšavo. Temo bi najverjetneje omejila na praktično usposabljanje in tako intervjuje veliko bolj poglobila ter se fokusirala na posamezne elemente samo ene teme. V

raziskavo bi vključila nekaj več intervjuvank in intervjuvancev, veliko prej pa bi poskušala navezati stik, saj je bil to velik problem pri mojem zbiranju podatkov. Namreč, socialne delavke na centrih za socialno delo so bile precej zasedene in zaposlene, zato je med načrtovanjem in izvedbo raziskave minilo precej časa. Prav tako bi ponovno razmislila o omejitvi števila opravljenih mentorstev, saj se mi zdi, da je že eno srečanje z funkcijo mentorice dovolj, da podaš neko mnenje in izkušnje. Posledično bi v svojo raziskavo lahko vključila več sogovornic in sogovornikov, ki bi spadali v opredeljeno populacijo. Če bi se omejila na temo praktičnega usposabljanja, ki je že tako zasedel večinski del raziskave, bi lahko vanjo vključila tudi druge profile oziroma strokovne delavce, ki so zaposleni na centrih za socialno delo. Sama sem imela ravno to izkušnjo, da me je mentorirala diplomirana pravnica.

Če analiziram še tematiko izobraževanja za socialno delo v svoji raziskavi, se mi zdi, da sem prejela nekoliko neuporabne rezultate, saj so sogovornice na centrih za socialno delo zaposlene od 6 do 33 let, kar pomeni, da so se izobraževale precej časa nazaj, ko je bil še učni načrt drugačen od današnjega. Je pa res, da se lahko oprem na rezultate v smislu, da analiziram kaj vse se je do sedaj že spremenilo in do katerih sprememb bi še lahko prišlo. Hkrati sem prejela informacije katere vsebine so socialnim delavkam v času izobraževanja manjkale, da bi lahko kompetentneje opravljale svoje delo že ob začetku zaposlitve.

6. SKLEPI

- Sogovornice se za vpis na študij socialnega dela odločajo predvsem zaradi želje po delu z ljudmi in pomoči ljudem. Vpisujejo se tudi zaradi zanimanja za psihološka znanja, pridobivanja znanja za življenje in želje po študiju v Ljubljani.
- Kot pomanjkljivosti študija za socialno delo od 10 do 30 let nazaj, socialne delavke navajajo pomanjkanje področij dela z družino, z mladimi, pomanjkanje znanja na področju duševnega zdravja in odsotnost praktičnih izkušenj s strani profesorjev. Veliko pomanjkljivosti je zapisanih v povezavi s centrom za socialno delo in ti so učenje beleženja postopkov, odsotnost pravnih predmetov za vse študente, znanja medkulturnih kompetenc, znanje o upravnih postopkih, znanje o delu z neprostopoljnimi uporabniki, odsotnost priprave na strokovni izpit, usklajevanje teorije, zakonodaje in praktičnega dela.
- Pridobljeno znanje je po mnenju sogovornic odvisno od izbire učne baze tekom praktičnega usposabljanja.
- Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo so po mnenju sogovornic področja družine, kibernetike, varstva odraslih, gerontologije, prava, psihologije, sociologije, antropologije, socialne politike, teorije deviantnosti in spola.
- V spominu kot profesorji z najbolj kvalitetnim predajanjem znanja, sogovornicam ostajajo Gabi Čačinovič Vogrinčič, Bernard Stritih, Miran Možina in Lea Šugman Bohinc.
- Po večini posebnih sprememb v izobraževanju sogovornice ne zaznavajo, razen omenjenega izpopolnjevanja in večje povezanosti teorije s praktičnim delom. Ena socialna delavka opazi pojavljanje novih vsebin, kot so LGBTQI+ teme.
- Kompetentno socialno delo ima različne pomene za socialne delavke, tako v smislu nenehnega izobraževanja kot v osebnostnih lastnosti (biti empatičen).
- Lastnosti kompetentnega socialnega delavca in delavke so po mnenju sogovornic sočutnost, radovednost, razumevanje, ne uradniška drža, uporaba jezika socialnega dela, ohranjanje delovnega odnosa, znanje za ravnanje v neprostopoljnih transakcijah itd.
- Socialne delavke kompetence pridobivajo z redno udeležbo na predavanjih, seminarjih in usposabljanjih, supervizijo, intervizijo, skozi življenje in odraščanje ter lastno raziskovanje.

- Več kot polovica sogovornic se udeležuje seminarja za mentorice in mentorje na Fakulteti za socialno delo. So mnenja, da je korektno zastavljen in da z njim dobiš ustrezne informacije.
- Uspešno praktično usposabljanje pomeni, da doživljaš delo socialnega dela, spoznavaš področje dela, povezuješ teorijo in prakso ter dobiš celostno izkušnjo, ki ne sme biti prisiljena.
- Praktično usposabljanje bi moralo vključevati vsaj enkratno obiskovanje centra za socialno delo. Obseg praktičnega usposabljanja naj bo širok in strnjen v višjih letnikih študija. Je nujen del izobraževanja in dobra priložnost za izmenjevanje znanja med mentorji in praktikanti.
- Nalog, ki jih študentje opravljajo v sklopu praktičnega usposabljanja, je preveč.
- Praktikant ali praktikantka naj bi tekom praktičnega usposabljanja pokazala zanimanje za poklic, zainteresiranost za pridobivanje znanja in izkušenj, bila radovedna in postavljala vprašanja.
- Sogovornice o centru za socialno delo, kot učni bazi tekom študija niso izvedele skoraj ničesar.
- Prednosti centra za socialno delo kot učne baze so, da znotraj njega spoznavaš različna področja delovanja, obdeluješ različne metode in tehnike, spoznaš različne upravne postopke, širok obseg zakonodaje in morebiti ovržeš kakšen stereotip o delovanju centra.
- Pomanjkljivost centra za socialno delo kot učne baze je, da zaradi količine dela in pomanjkanja kadra zmanjka časa za kvalitetno mentoriranje.
- Center za socialno delo in Fakulteta za socialno delo sodelujeta preko različnih seminarjev, navodil za praktično usposabljanje, ki jih mentorji dajo praktikantom in preko portala za mentorje in mentorice Centra za praktični študij. Pri nekaterih ostaja blokada v komuniciranju med učno bazo in fakulteto.
- Socialne delavke na centru za socialno delo se odločajo za opravljanje funkcije mentorice zaradi lastne želje, ostajanja v stiku s teorijo in fakulteto ali, ker želijo preprečiti negativno izkušnjo z delom na centru. Nekatere poročajo, da so predlagane s strani direktorja ali vodje enote.

- Vloga mentorice ali mentorja na centru za socialno delo je, da koordinira praktikantovo delo, vključuje različne strokovne delavce in dejavnosti, opiše primere pred vključitvijo v razgovore in time, pomaga pri nalogah s strani fakultete, zapiše oceno in vodi evidenco ur.
- Mentoriranje lahko opišemo kot uspešno ko so praktikantke in praktikanti redno vključeni v delo, prisotni na različnih dejavnosti, razgovorih in timih, ko je vključeno terensko delo in druge institucije in ko pridobijo znanje iz različnih področij dela ter so sami zadovoljni.
- Socialne delavke na centrih za socialno delo v vlogi mentorice pridobijo eno točko od tridesetih kot formalno nagrado. Denarne nagrade nimajo.

7. PREDLOGI

Predlogi na področju izobraževanja za socialno delo:

- Vključevanje vsebin v učni načrt Fakultete za socialno delo, ki v večjem obsegu pripravijo za delo na centru za socialno delo.

S pomočjo anketnega vprašalnika bi lahko pripravili raziskavo o tem, koliko študentje socialnega dela pridobijo znanja za delo na centrih za socialno delo in katerih vsebin pri tem primanjkuje. V anketo bi lahko bili vključeni tudi mentorji in mentorice iz centrov za socialno delo, ki bi svetovali glede vključitve učnih elementov, ki jih pri praktikantih tekom praktičnega usposabljanja pogrešajo. Vsebine bi se tako vključile v že obstoječe redne predmete ali oblikovale v posameznega.

- Pravni predmeti kot redni predmeti v učnem načrtu Fakultete za socialno delo in ne kot izbirni predmeti.

Nekateri pravni predmeti, ki so označeni kot izbirni predmeti, lahko pomenijo dragoceno znanje za vse študente, ki si tega predmeta ne morejo ali ne želijo izbrati. To so protidiskrimacijsko pravo, kazensko pravo in kriminologija, družinsko pravo, zraven pa lahko vključimo tudi predmet Zaščita otrok v primerih nasilja in zlorab, ki se osredotoča na Družinski zakonik. Vso to znanje nas opremi za kompetentnejše delo na centrih za socialno delo pa tudi na drugih učnih bazah.

- Vključevanje vsebin iz modulov Fakultete za socialno delo (duševno zdravje, socialna pravičnost in vključevanje itd.) v redne predmete za vse študente.

V tretjem letniku se odločamo o izbiri modula, ki bomo ga obiskovali drugo polovico dodiplomskega študija. Tako se znotraj enega modula osredotočamo na teme, povezane s tem področjem, na primer duševno zdravje. Študentje tako dobimo znanja in spretnosti za uporabo strokovnih metod in postopkov na konkretnem področju socialnega dela, ne pa nujno iz drugih.

- Ponujanje različnih predavanj, delavnic in seminarjev na Fakulteti za socialno delo za mentorje in mentorice na učnih bazah, kjer bi imeli možnost sodelovati tudi praktikanti. Za pripravo tem predavanj bi lahko pomagala anketa med mentorji in mentoricami.

Na Fakulteti za socialno delo sicer poteka seminar za mentorje in mentorice, vendar se vanj ne vključujejo praktiki in praktikanke. Predavanja in seminarji bi lahko vključevale vsebine, ki bi jih oboji označili kot pomembne.

- Skrajšan obseg nalog, ki jih narekuje priročnik za prakso v vseh letih študija, zapisan s strani Centra za praktični študij.

Sogovornice opažajo obremenjenost s strani praktikantov in praktikantk, ki občasno tudi med prakso zapisujejo naloge, razpisane za posamezen letnik in zato toliko manj časa posvetijo konkretni izkušnji na učni bazi ali pa je ne doživljajo zbrano.

- Priprava vsakoletne ankete po opravljenem praktičnem usposabljanju, ki bi vključevala mentorje in mentorice na učnih bazah in na fakulteti ter študente na Fakulteti za socialno delo. Anketa bi vključevala oceno izkušnje in predloge za naprej.

Tako kot sprotna je pomembna tudi končna evalvacija praktičnega usposabljanja, kjer bi ob zaključevanju preverili in ovrednotili celoten program, dosežena znanja in uspešnost prakse.

- Potek praktičnega usposabljanja v drugem semestru študija socialnega dela, medtem ko bi v prvem semestru potekalo vpisovanje in priprava na izbrano učno bazo kot posamezen predmet.

S praktičnim usposabljanjem se na fakulteti srečamo že v prvem semestru prvega leta študija, ko za to še nimamo določenih znanj in veščin. Priprava v prvem semestru bi pomenila, da bi bolj opremljeni vstopali na učne baze.

- V času mentoriranja bi veljal zmanjšan obseg dela, da bi lahko socialna delavka namenila več časa praktikantu ali praktikantki.

Vodenje in mentoriranje praktikanta ali praktikantke na praksi zahteva veliko časa že za predstavljanje področij dela, zakonodaje in postopkov. Prav tako je pred vsako prisotnostjo na razgovoru potrebna širša razlaga konteksta in primera. Na eni strani lahko pri tem trpi redno delo mentorice ali mentorja, na drugi strani pa kvalitetno opravljanje mentorstva.

- Kot večja motivacija za odločanje opravljanja mentorstva bi se vzpostavila denarna nagrada tako za mentorje kot za praktikanke, ki opravljajo praktično usposabljanje.

Dodaten čas, ki ga socialne delavke in delavci porabijo za mentoriranje, ni denarno nagrajeno. Pridobijo zgolj eno točko od potrebnih tridesetih, ki jim omogočajo napredovanje v naziv in zvišanje redne plače. Denarna spodbuda bi pri nekaterih pomagala pri odločanju za opravljanje vloge mentorja ali mentorice. Prav tako praktikanti in praktikantke porabimo kar nekaj časa za praktično usposabljanje, še posebej v tretjem in četrtem letniku. Za naše delo nismo plačani, čeprav ponekod delamo enako kot zaposleni, nimamo plačane malice ali včasih tudi prevoza na učno bazo. Za oboje bi lahko bila določena minimalna finančna podpora.

Predlogi za nadgraditev raziskave:

- Omejitev teme na praktično usposabljanje in poglobitev le-te.

Praktično usposabljanje je izredno pomemben del študijskega procesa na Fakulteti za socialno delo. Vprašanja, ki sem jih zastavljala v intervjujih se že v večini dotikajo te teme, zato bi raziskavo lahko preoblikovala na način, da bi se osredotočila samo na praktično usposabljanje in vse kar spada pod to kategorijo.

- Vključitev več socialnih delavk s hitrejšim vzpostavljanjem stika.

Na začetku raziskovanja sem načrtovala izvedbo osmih do desetih intervjujev, kar nisem realizirala zaradi zasedenosti in preobremenjenosti socialnih delavk in delavcev, zaposlenih na centrih za socialno delo. Rešitev bi bila, da bi se za termine dogovorila že nekaj mesecev preden sem začela z zbiranjem podatkov. Posledično bi prejela več odgovorov in lahko oblikovala obsežnejše predloge in ugotovitve.

- Odprava omejitve števila opravljenih mentorstev socialnih delavk.

Vse sogovornice so se v vlogi mentorice preizkusile večkrat. Nekaj socialnih delavk, ki sem jih kontaktirala, pa ni sodelovalo v raziskavi, saj so mentorirale le enkrat. V prihodnje razmišljam, da je tudi že eno opravljeno mentorstvo dovolj, da pridobiš dragoceno izkušnjo, iz katere lahko prevzameš nekaj novega zase in za svoje delo. Kvaliteta prejetih odgovorov ne bi smela biti odvisna od števila opravljenih mentorstev, ampak želje po opravljanju in predanosti funkciji.

- Vključitev drugih profilov oziroma strokovnih delavcev na centrih za socialno delo, ki opravljajo funkcijo mentorice ali somentorice.

Na centrih za socialno delo opravljajo mentorstvo tudi drugi profili oziroma strokovni delavci z izobrazbo izven področja socialnega dela (pravniki, ekonomisti...) in so v proces mentorstva vključeni na enak način kot socialni delavci. V primeru osredotočanja na tematiko praktičnega usposabljanja, bi lahko tudi oni podali dragocene izkušnje in predloge na tem področju.

– Opravljanje enake raziskave s populacijo študentov, ki končujejo študij socialnega dela in primerjava rezultatov.

Zanimivo bi bilo primerjati mnenje oseb, ki so v stiku z izobraževanjem že vrsto let in osebami, ki končujejo študij in še niso bile zaposlene na področju socialnega dela. Poglede in ugotovitve bi lahko združila in tako širše pristopila do raziskovane teme.

8. UPORABLJENA LITERATURA

Basta, K., & Vrhovnik, N. (2018). Študentsko delo v četrtih mladinskih centrih z vidika pridobljenih kompetenc (Magistrsko delo). Pridobljeno 20. 3. 2023 s <https://egradiva.fsd.uni-lj.si/search/extshow/2103>.

Brečko, D., & Painkret, S. (2018). Mentor in mentorski proces. *Strokovna revija za področje razvoja organizacij in vodenja ljudi pri delu*, str. 11-15. Pridobljeno 17. 1. 2023 s <https://www.hrm-revija.si/mentor-in-mentorski-proces>.

Flaker, V. (2003). *Oris metod socialnega dela : uvod v katalog nalog centrov za socialno delo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Flaker, V. (2005). Od praktičnega poklica k dejavni znanosti. Memoarska analiza poti in prehodov izobraževanja za socialno delo (1975-2005). V D. Zaviršek (ur.), *"Z diplomom mi je bilo lažje delat!" : Znanstveni zbornik ob 50-letnici izobraževanja za socialno delo v Sloveniji* (str. 65-134). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Govekar-Okoliš, M., Kranjčec, R. (2012). Pomembni subjekti evalvacije v praktičnem usposabljanju. *Andragoška spoznanja*, 18(3), 62-72. Pridobljeno 18. 6. 2023 s <https://journals.uni-lj.si/AndragoskaSpoznanja/article/view/486>.

Govekar-Okoliš, M., Kranjčec, R. (2017). Mentorstvo v praktičnem usposabljanju v delovnih organizacijah. *Andragoška spoznanja*, 23(1), 131-132. Pridobljeno 17. 1. 2023 s <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-EXZ0D8EH>.

Healey, K. (2005). *Social Work Theories in Context: Creating Frameworks for Practice*. Hundmills, Basingstoke, Hampshire, New York: Palgrave Macmillan.

Mesec B. (2019). Če jih zgrešimo, smo zgrešeni. Veda o socialnem delu, univerza, izobraževanje, raziskovanje: ključni poudarki za prihodnost. *Socialno delo*, 58 (3-4), 271-292. Pridobljeno 20. 3. 2023 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-47JY3ZB6/?query=%27keywords%3Dizobra%C5%BEEvanje+prihodnosti%27&pageSize=25>.

Mesec B., & Jurček A. (2020). Zgodovina in razvoj kompetenc v izobraževanju za socialno delo v Sloveniji. *Socialno delo*, 59 (4), 255-273. Pridobljeno 20. 3. 2023 s https://www.revija-socialnodelo.si/mma/3_mesec_jurcek.pdf/2020092413173072/.

Mesec, M. (2015). Praktični študij na Fakulteti za socialno delo. *Socialno delo*, 54 (3/4). Pridobljeno 5. 12. 2022 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-Q9K3IRFW>.

Milošević Arnold, V. (1998). Nekatere značilnosti socialnega dela v Sloveniji s poudarkom na javnem sektorju. *Socialno delo*, 37(3-5), 213–224.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (2022). *Centri za socialno delo*. Pridobljeno 17. 1. 2023 s <https://www.gov.si teme/centri-za-socialno-delo/>.

Papouli, E. (2014). Field Learning in Social Work Education: Implications for Educators and Instructors. *Field Scholar*, 4,2, 2-15. Pridobljeno 18. 6. 2023 s https://www2.simmons.edu/ssw/fe/i/Papouli_Field_Learning.pdf.

Pravilnik o napredovanju strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcev na področju socialnega varstva v nazive (2000). Ur. l. RS št. 107/00, 31/01, 88/01 in 78/22.

Ramovš, J. (1995). *Slovenska sociala med včeraj in jutri*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka za psihologijo, logoterapijo in antropohigieno.

Rape Žiberna, T., & Žiberna A. (2017). Kaj je pomembno za dobro študijsko prakso v socialnem delu. Pogled mentorice z učnih baz. *Socialno delo*, 56 (3), 197-219. Pridobljeno 20. 3. 2023 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-SUJBIG6B>.

Rapoša Tajnšek, P. (2005). Fragmenti razvoja študijskega programa v prvih desetletjih izobraževanja za socialno delo. V D. Zaviršek (ur.), *"Z diplomo mi je bilo lažje delat!" : Znanstveni zbornik ob 50-letnici izobraževanja za socialno delo v Sloveniji* (str. 135-145). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Sicora, A. (2018). Reflective practice and learning from mistakes in social work student placement. *Social Work Education*, 38(1), 63-74. Pridobljeno 18. 1. 2023 s <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02615479.2018.1508567>.

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo. (2023). Študijska praksa. Pridobljeno: 17. 1. 2023 s https://www.fsd.uni-lj.si/izobrazevanje/studijska_praksa/informacije/.

Vrana, T. & Hrovatič D. (2021). Razvojni poudarki za socialno delo. Evalvacijsko razvojna analiza 7. kongresa socialnega dela – ERA. *Društvo socialnih delavk in delavcev Slovenije*. Pridobljeno 29. 5. 2023 s https://dsdds.splet.arnes.si/files/2021/03/ERA_Evalvacijsko-razvojna-analiza_7KSD_web.pdf.

Zakon o socialnem varstvu (ZSV) (2007). Ur. l. RS, št. Ur. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A in 28/19, 189/20 – ZFRO in 196/21 – ZDOsk.

Zaviršek, D. (2011). Akademizacija in internacionalnizacija socialnega dela. *Socialno delo*, 50 (3/4), 157-171. Pridobljeno 17. 1. s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-PUUFDBF3>.

Zaviršek, D. (2005). "Ti jih boš naučila nekaj, ostalo bo naredil socializem!" Zgodovina socialnega dela med leti 1945 in 1961. V D. Zaviršek (ur.), *"Z diplomo mi je bilo lažje delat!" : Znanstveni zbornik ob 50-letnici izobraževanja za socialno delo v Sloveniji* (str. 7-64). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje; *E-svetovanje*. (b. d.). Pridobljeno 18. 1. s <https://esvetovanje.ess.gov.si/KajZnam/KajSoKompetence/>.

9. PRILOGE

9.1. Vodilo za intervju

IZOBRAŽEVANJE

1. Kaj vas je pripeljalo do razmišljanja in vpisa na izobraževanje za socialno delo?
2. Katere so bile po vašem mnenju prednosti in pomanjkljivosti študija socialnega dela v času vašega izobraževanja? Katere vsebine so bile tiste, ki ste jih v največjem obsegu osvojili in vzeli kot dobrodošle? Na katerih področjih ni bilo dovolj priložnosti za nova znanja? Kaj se vam zdi, da bi vam takrat še morale izobraževanje ponuditi? Kakšne vsebine in znanja so vas najbolj zanimale tekom študija?
3. Se vam zdi, da se izobraževanje za socialno delo spreminja? Na kakšen način?

KOMPETENCE

4. Kaj za vas pomeni kompetentno socialno delo?
5. Kakšna znanja in lastnosti bi naj imel kompetenten socialni delavec ali delavka? Na kakšen način in kje jih po vašem mnenju pridobi?
6. Se udeležujete dodatnih usposabljanj, predavanj, seminarjev? Kako (če) prispevajo k vaši kompetentnosti?
7. Ste se kdaj udeležili seminarja za mentorje in mentorice, ki ga izvaja Fakulteta za socialno delo? Kako ste ga doživljali? Imate glede tega kakšne predloge?

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

8. Kaj za vas pomeni uspešno praktično usposabljanje za socialno delo? Na kakšen način bi naj bilo organizirano? (npr. obseg glede na letnik študija) Katere naloge bi naj vsebovalo?
9. Kako lahko praktično usposabljanje doprinese k izobraževanju za socialno delo? Kaj lahko kot praktikantje ali mentorji pridobimo z praktičnim usposabljanjem?
10. Ste opravljali praktično usposabljanje v času vašega izobraževanja? Kakšne so bile vaše izkušnje? (obseg, izbira UB, mentorstvo)
11. Katere so po vašem mnenju lastnosti kvalitetnega praktikanta ali praktikantke tekom praktičnega usposabljanja na izbrani učni bazi?

UČNA BAZA

12. Kako dolgo ste zaposleni na centru za socialno delo? Na katerem področju ste zaposleni?
13. Kakšna znanja ste o centru za socialno delo pridobili tekom izobraževanja?
14. Katere so prednosti in pomanjkljivosti praktičnega usposabljanja na centru za socialno delo?
15. Kako bi opisali vaše sodelovanje kot mentorja ali mentorice z Fakulteto za socialno delo?
Se vam zdi, da imate pri mentoriranju dovolj podpore s strani Fakultete za socialno delo?
Imate glede tega kakšne predloge?

MENTORSTVO

16. Koliko krat ste opravljali funkcijo mentorja ali mentorice praktikantom iz Fakultete za socialno delo? Kakšni so razlogi za odločitev opravljanje mentorstva?
17. Kako poteka mentorstvo na centru za socialno delo? Kakšna je vaša vloga?
18. Kaj za vas pomeni uspešno mentorstvo?
19. Ste za svoje delo kako nagrajeni, prepoznani? Imate glede tega kakšne predloge?

9. 2. Odprto kodiranje

Raziskovana tema: Izobraževanje za socialno delo

Številka izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
A1a	...želja postati socialna delavka...	Želja postati socialna delavka	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
A1b	...pomagati ljudem.	Pomoč ljudem	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
B1	Študijski program za katerega se mi je takrat zdelo, da ponuja zelo širok nabor znanja (predvsem za življenje).	Pridobivanje znanja za življenje	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
C1	...socialno delo se mi je zdelo enako v smeri pomoči ljudem.	Pomoč ljudem	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
C2	...upala sem, da bom tam tudi za sebe kaj dobila, kakšna znanja.	Pridobivanje znanja za življenje	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
D1	Ko sem videla predmetnik in tuji jezik v vseh letih študija, latinščina, sem si rekla, da tega ne bom nikoli naredila.	Pretežek študij fizioterapije	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
D2	Želela sem iti študirat v Ljubljano...	Želja po študiju v Ljubljani	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
D3	...sem se lahko vpisala kamor sem se želela.	Odprte možnosti vpisa	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
D4	...izbrala po naključju...	Naključna izbira	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
E1	Želela sem postati socialna delavka.	Želja postati socialna delavka.	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
F1	Gnala me je želja pomoči ljudem.	Pomoč ljudem	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
F2	...zanimala psihologija in sorodne študije.	Zanimanje za psihološka znanja	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo

G1	Zanimali so me poklici psiholog, psihiater in ta znanja.	Zanimanje za psihološka znanja	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
G2	Prav tako me je veselilo delo z ljudmi.	Vesetje do dela z ljudmi	Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu	Izobraževanje za socialno delo
A2a	...ni bilo področja dela z družino in z mladimi...	Pomanjkanje področja dela z družino	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
A2b	...ni bilo področja dela z družino in z mladimi...	Pomanjkanje področja dela z mladimi	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
A3	...naučila veliko o teoriji socialnega dela, ki pa jo je bilo težje prenesti v prakso.	Znanje o teoriji socialnega dela težje preneseno v prakso	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
B2	Duševno zdravje.	Znanja na področju duševnega zdravja	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
B3	Pravne predmete za vse študente...	Odsotnost pravnih predmetov za vse študente	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
B4	...priprava na strokovni izpit.	Odsotnost priprave na strokovni izpit	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
C3	...poudarek na učenju zakonskih določil na pamet...	Učenje zakonskih določil na pamet	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
C4	...se nismo učili zapisnika pisat.	Pisanje zapisnikov	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
C5	...uskladiti kaj fakulteta govori, kaj zakonodaja pričakuje, kaj se v praksi dela.	Usklajevanje teorije, zakonodaje in prakse	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
C9	...več poudarka odnosom v družini...	Znanje o odnosih v družini	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
C10	...splošno delo z neprostoVOLjnimi uporabniki...	Znanje o delu z neprostoVOLjnimi uporabniki	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
C11	Veliko je recimo težav v duševnem zdravju, kako njim pristopiti, kako razumeti njihov svet...	Znanja na področju duševnega zdravja	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo

C12	...Rome, ki imajo svoje kulturo in je spet drugače treba.	Medkulturna kompetentna znanja	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
D5	Smo imeli na izbiro samo tri module.	Ozka izbira modulov	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
D10	...manjka, da bi imeli profesorji več izkušenj iz prakse.	Odsotnost praktičnih izkušenj s strani profesorjev	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
E3	Mogoče bi bilo potrebno vključiti več prakse.	Večji obseg prakse	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
F3	...nisem dobila toliko za svoje delo na centru.	Pomanjkanje znanja za delo na centru za socialno delo	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
F4a	Pogrešaš mogoče kakšnih par ur o tem kako se dela zapisnik,...	Pisanje zapisnikov	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
F4b	..., kako potekajo postopki,...	Znanje o upravnih postopkih na centrih za socialno delo	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
F4c	..., kako pristopiti do neprostopoljnih uporabnikov,...	Znanje o delu z neprostopoljnimi uporabniki	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
F4d	..., do uporabnikov s težavami v duševnem zdravju.	Znanja na področju duševnega zdravja	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
F5	...bolj ožje usmerjeno v tradicionalno družino.	Usmerjenost znanja v tradicionalno pojmovanje družine	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
G5	...praktičnega pa je bilo zelo odvisno od izbrane prakse.	Pridobljeno znanje odvisno od izbire učne baze	Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
E2	...mi je študij dal tisto, kar sem potrebovala pri svojem delu socialne delavke.	Potrebna znanja za opravljanje dela socialne delavke	Prednosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
G4	Menim, da smo pridobili dovolj znanja, teoretičnega...	Pridobljeno potrebno teoretično znanje	Prednosti izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
A4	Še posebej mi ostaja v spominu teorija Gabi Čačinovič Vogrinčič...	Teorija Gabi Čačinovič Vogrinčič	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo

B5	Psihologija...	Psihologija	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
B6	...sociologija...	Sociologija	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
B7	...antropologija...	Antropologija	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
B8	...teorije deviantnosti...	Teorije deviantnosti	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
B9	...teorija spola.	Teorije deviantnosti	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
C6	...teme s področja psihologije...	Psihologija	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
C7	...družine...	Področje družine	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
C8	...epistemologija.	Epistemologija	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
D8a	...dobrodošle vsebine so bile iz modula kibernetike...	Vsebine iz modula Kibernetika	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
D8b	...kot so epistemologija.	Epistemologija	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
D9	Stritih, Lea, Možina, Gabi, Leonida – jasna podajanja znanja.	Jasno podajanje znanja iz strani Stritiha B., Šugman Bohinc L., Možina M., Čačinovič Vogrinčič G. in Venek L.	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
D11	Vsi pravni predmeti,...	Pravni predmeti	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
E4a	...najbolj zanimala gerontologija...	Gerontologija	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
E4b	...in varstvo odraslih.	Varstvo odraslih	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo

G3a	Zanimive vsebine so bile psihologija, antropologija, zasvojenosti, socialna politika, funkcioniranje možganov – v bolj zdravstvenem smislu.	Psihologija	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
G3b	Zanimive vsebine so bile psihologija, antropologija, zasvojenosti, socialna politika, funkcioniranje možganov – v bolj zdravstvenem smislu.	Antropologija	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
G3c	Zanimive vsebine so bile psihologija, antropologija, zasvojenosti, socialna politika, funkcioniranje možganov – v bolj zdravstvenem smislu.	Zasvojenosti	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
G3d	Zanimive vsebine so bile psihologija, antropologija, zasvojenosti, socialna politika, funkcioniranje možganov – v bolj zdravstvenem smislu.	Socialna politika	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
G3e	Zanimive vsebine so bile psihologija, antropologija, zasvojenosti, socialna politika, funkcioniranje možganov – v bolj zdravstvenem smislu.	Funkcioniranje možganov	Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
D6a	...nič mi ni bilo neuporabno razen mogoče socialna varnost...	Socialna varnost	Nezanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
D6b	...in socialna politika v prvem letniku.	Socialna politika	Nezanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
D7	Tudi uvod v socialno delo je zelo monotono predavanje.	Uvod v socialno delo kot monotono predavanje	Nezanimiva področja izobraževanja za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
A5	Izobraževanje za socialno delo se je tekom let zelo izpopolnilo...	Izpopolnjeno izobraževanje za socialno delo	Spremembe v izobraževanju za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo

A6	Teorija je veliko bolj povezana s prakso...	Večja povezanost teorije s prakso	Spremembe v izobraževanju za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
A7	...pridobivate veliko več znanja, kot sem ga sama...	Večje pridobivanje znanja	Spremembe v izobraževanju za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
B10	...obstaja potencial za večje spremembe.	Potencial za večje spremembe	Spremembe v izobraževanju za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
C13	...bi še bilo treba nekaj sprememb.	Potencial za večje spremembe	Spremembe v izobraževanju za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
D12	Vedno več je nekih obveznosti.	Povečano število obveznosti tekom študija	Spremembe v izobraževanju za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
E5	Se mi ne zdi.	Ni sprememb	Spremembe v izobraževanju za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
F6	...trudijo vključevati vsebine, kot so invalidnost, LGBTQI+ in podobno,...	Vključevanje novih vsebin v učni načrt (osebe z oviro, LGBTQI+ osebe,...)	Spremembe v izobraževanju za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
G6	Opažam, da se spreminja, da se pozna, da se stroka razvija in izpopolnjuje.	Izpopolnjeno izobraževanje za socialno delo	Spremembe v izobraževanju za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo
G7	Prav tako je način opravljanja prakse drugače in menim, da se odvija v pozitivno smer.	Bolje organizirano praktično usposabljanje	Spremembe v izobraževanju za socialno delo	Izobraževanje za socialno delo

Raziskovana tema: Kompetence v socialnem delu

Številka izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
A8	...imeti dovolj znanja za ravnanje v vseh situacijah v katerih se tekom dela srečamo.	Znanje za ravnanje	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
B11	...uspešno krmarjenje med strokovnostjo in zakonodajo.	Uspešno krmarjenje med strokovnostjo in zakonodajo	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
C14	...da se izobražujemo nenehno in je potrebno nenehno izobraževanje	Nenehno izobraževanje	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
C15	Pomeni tudi neko strokovno samozavest do uporabnikov pa tudi do drugih institucij.	Strokovna samozavest do uporabnikov in drugih institucij	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
D13	...moraš imeti empatijo do ljudi,...	Imeti empatijo do ljudi	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu

D14	...zmožnost ljudi poslušati,...	Zmožnost poslušati ljudi	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
D15	...začutiti stisko,...	Zmožnost začutiti stisko ljudi	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
D16	...znaš izluščiti kaj je bistvo problema,...	Vedeti izluščiti bistvo problema	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
D17	..., da znaš kot socialni delavec skozi vse socialno delovne veščine nekako voditi pogovor.	Vodenje pogovorov skozi socialno delovne veščine	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
E6	Da imaš določena opravljena izobraževanja, ki so tekom dela na področju socialnega varstva nujne.	Opravljena izobraževanja na področju socialnega varstva	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
F7	..., da imam izkušnje.	Imeti izkušnje	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
F8	Nekaj je definitivno izobraževanje in usposabljanje na različnih področjih,...	Se izobraževati in usposabljanje na različnih področjih	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
F9	...največ te naučijo prav oni.	Učenje od sogovornikov	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
G8	Znanje o pomoči vsem ljudem, ki so v stiski.	Znanje o pomoči ljudem v stiski	Pomen kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
A9	...znanje za opravljanje pogovora z ustreznimi vprašanji...	Opravljanje pogovora z ustreznimi vprašanji	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
A10	...znati raziskovati kje je problem...	Raziskovanje problema	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
A11	...biti sočuten...	Sočutnost	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
A12	...radoveden...	Radovednost	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
A13a	...izveš o osebi, družini čim več...	Raziskovanje osebe	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
A13b	...izveš o osebi, družini čim več...	Raziskovanje življenjskega okolja osebe	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu

B12	...vzpostavljanje osebnega stika.	Vzpostavljanje osebnega stika	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
B13	Najmanj si želim, da bi uporabniki ko poiščejo pomoč na centru ali pa če tudi gre za splošne informacije, dobili občutek, da sem "uradnik"...	Ne uradniška drža	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
B14	...poskušam uporabniku ponuditi odprt prostor za razgovor.	Zagotavljanje odprtega prostora za razgovor	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
C16	...nenehno iščemo načine kako z njimi sodelovat,...	Nenehno iskanje načinov sodelovanja z uporabniki	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
C17	...vzpostaviti delovni odnos...	Vzpostavljanje delovnega odnosa	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
C18	...ohraniti v delovnem odnosu.	Ohranjanje delovnega odnosa	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
C19	...imela neka orodja na voljo v svojem naboru, s pomočjo katerih bi se trudila skupaj z uporabniki iskati možnosti pomoči.	Orodja za možnosti iskanja pomoči skupaj z uporabnikom	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
D18	..., da človeka ne sodiš.	Ne obsojanje	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
D19	Naši uporabniki so različni in po večini neprostopoljni, zato moramo vedeti pristopiti do takih ljudi.	Znanje za ravnanje v neprostopoljnih transakcijah	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
D20	Idi na teren,...	Hoja na teren	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
D21	...,govori v domačem jeziku,...	Uporaba jezika socialnega dela	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
D22	...,približaj se.	Približati se uporabniku	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
D23	Mogoče, da se ne oblačiš tako uradno, elegantno,...	Ne uradniška drža	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu

D24	...nimaš tiste uradniške drže,...	Ne uradniška drža	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
D25	...veš uporabljati jezik socialnega dela.	Uporaba jezika socialnega dela	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
E7	...mora biti razumevajoč,...	Razumevanje	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
E8	..., pripravljen podati svoje znanje in veščine...	Pripravljenost podajanja znanja in veščin	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
E9	...in prikazati delo socialnega delavca.	Prikazovanje dela socialnega delavca	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
F10	...zagotoviti odprt prostor za pogovor...	Zagotavljanje odprtega prostora za razgovor	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
F11	...uporabljati jezik socialnega dela.	Uporaba jezika socialnega dela	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
F12	Ne obsoja,...	Ne obsojanje	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
F13	..., ne vsiljuje mnenja in odgovorov,...	Ne vsiljevanje mnenj in odgovorov	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
F14	...se ne drži vzvišeno.	Ne uradniška drža	Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca	Kompetence v socialnem delu
A14a	...pridobiti tekom študija...	Pridobivanje kompetenc tekom študija	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
A14b	...nadgradiš pa ga s samim delom.	Nadgrajevanje kompetenc z delom	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
A15	Udeležujem se predavanj, seminarjev...	Udeležba na seminarjih, predavanjih, usposabljanjih	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
A18	...večkrat udeležila izobraževanja na fakulteti.	Udeležba na fakultetnem seminarju za	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu

		mentorje in mentorice		
A19	...ustrezno zastavljeno...	Ustrezno zastavljen seminar na fakulteti za mentorje in mentorice	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
A20	...pridobila sem potrebne informacije.	Pridobitev potrebnih informacij na fakultetnem seminarju za mentorje in mentorice	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
B14	Da.	Udeležba na seminarjih, predavanjih, usposabljanjih	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
B15	Ne.	Ne udeležba na fakultetnem seminarju za mentorje in mentorice	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
C20	Na seminarjih se izobražujem ves čas.	Udeležba na seminarjih	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
C21	...supervizija...	Supervizija	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
C22	...intervizija.	Intervizija	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
C24	Ne spomnim se, da bi bila.	Ne udeležba na fakultetnem seminarju za mentorje in mentorice	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
D26	...zelo rada se udeležujem seminarjev,...	Udeležba na seminarjih, predavanjih, usposabljanjih	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
D27	...naredila tudi izobraževanje iz realitetne terapije,...	Izobraževanje iz realitetne terapije	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
D28	Nikoli.	Ne udeležba na fakultetnem seminarju za mentorje in mentorice	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
E10	Znanja pridobi na nenehnih izobraževanjih,...	Nenehno izobraževanje	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu

E11	...se nenehno izobražujem in utrjujem svoje znanje.	Udeležba na seminarjih, predavanjih, usposabljanjih	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
E12	Da, sem se ga udeležila.	Udeležba na fakultetnem seminarju za mentorje in mentorice	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
F15	...nekateri stvari pridejo z življenjem in odraščanjem...	Učenje skozi življenje in odraščanje	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
F16a	Kar se pa tiče poklicne smeri, pa seveda pomagajo izobraževanja, seminarji, lastne raziskave in zanimanje, intervizije, supervizije.	Udeležba na seminarjih, predavanjih, usposabljanjih	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
F16b	Kar se pa tiče poklicne smeri, pa seveda pomagajo izobraževanja, seminarji, lastne raziskave in zanimanje, intervizije, supervizije.	Lastno raziskovanje in zanimanja	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
F16c	Kar se pa tiče poklicne smeri, pa seveda pomagajo izobraževanja, seminarji, lastne raziskave in zanimanje, intervizije, supervizije.	Intervizija	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
F16d	Kar se pa tiče poklicne smeri, pa seveda pomagajo izobraževanja, seminarji, lastne raziskave in zanimanje, intervizije, supervizije.	Supervizija	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
F17	...se udeležujem kakšnih predavanj in pa tudi seminarjev v sklopu centra.	Udeležba na seminarjih, predavanjih, usposabljanjih	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
F18	Sem se,...	Udeležba na fakultetnem seminarju za mentorje in mentorice	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
G9	Znanja in kompetence se pridobijo s prakso,...	Praktično usposabljanje	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu

G10	Redno se udeležujem dodatnih usposabljanj, predavanj in seminarjev,...	Udeležba na seminarjih, predavanjih, usposabljanjih	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
G11	Letos sem se ga udeležila.	Udeležba na fakultetnem seminarju za mentorje in mentorice	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
G12a	Menim, da je bil zelo dobro zastavljen,...	Ustrezno zastavljen seminar na fakulteti za mentorje in mentorice	Pridobivanje kompetenc v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
A16	...zelo dobrodošli za nadgradnjo znanja...	Nadgrajevanje znanja s seminarji	Pomen seminarjev za kompetentnost v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
A17	...,obnovitev znanja pri samem delu z ljudmi.	Obnovitev znanja pri delu z ljudmi	Pomen seminarjev za kompetentnost v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
C23	...podeliš pa še ti nekdo iz drugega zornega kota pove, kako vidi zadevo.	Pogled na situacijo iz več zornih kotov	Pomen seminarjev za kompetentnost v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
E13	Bilo je uporabno.	Uporabno znanje	Pomen seminarjev za kompetentnost v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu
G12b	..., predvsem v smislu skrbi zase na delovnem mestu, saj je to velika težava pri delu z ljudmi na sploh.	Pridobivanje znanja o skrbi zase na delovnem mestu	Pomen seminarjev za kompetentnost v socialnem delu	Kompetence v socialnem delu

Raziskovana tema: Praktično usposabljanje v socialnem delu

Številka izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
A21	Študent na praksi mora doživeti čim več iz samega dela.	Doživljanje iz dela socialnega dela	Uspešno praktično usposabljanje v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A22	Spoznati mora področja dela...	Spoznavanje področja dela	Uspešno praktično usposabljanje v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A23	...delo z uporabniki	Delo z uporabniki	Uspešno praktično usposabljanje v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu

A24	Opaziti mora povezavo med teorijo in samim delom.	Povezovanje teorije in prakse	Uspešno praktično usposabljanje v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F19	...pomeni, da na učni bazi dobiš celostno izkušnjo.	Pridobitev celostne izkušnje na učni bazi	Uspešno praktično usposabljanje v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F20a	...resnično spoznaš področje,...	Spoznavanje področja dela	Uspešno praktično usposabljanje v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F20b	...nisi samo tam, zato ker moraš biti.	Neprisiljeno delo	Uspešno praktično usposabljanje v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A25	...vsaj enkrat v višjih letnikih opravljajo prakso na CSD...	Opravljanje prakse na CSD	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
B17	...orientirali po Katalogu javnih pooblastil, nalog po zakonu in storitev, ki jih izvajajo centri za socialno delo...	Orientiranje po Katalogu javnih pooblastil, nalog in storitev, ki jih izvajajo centri za socialno delo	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
B18	...za druge vsebine iz nevladnega sektorja pa glede na specifičnost njihovega poslanstva...	Učenje vsebin iz nevladnega sektorja glede na specifičnost njihovega poslanstva	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C25	...da bi študentje res prišli na center za socialno delo in se spoznali z delom.	Opravljanje prakse na CSD	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C26	...izvedejo intervizijsko skupino pa pri tem dobijo izkušnje tega.	Izvajanje intervizijske skupine	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C27a	...so zraven pri razgovoru...	Sodelovanje pri razgovoru	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu

C27b	...pa potem delajo zapis	Pisanje zapisnika	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C28a	...so zraven na timskem sestanku...	Sodelovanje pri timskem sestanku	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C28b	...pa potem povedo svoje mnenje, kako vidijo situacijo, kake predloge	Podajanje mnenj in predlogov	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C29	...v višjih letnikih strnjena in kontinuirana praksa...	Strnjena praksa v višjih letnikih študija	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D29	Mislim, da bi morali imeti veliko manj tega pisanja, ker vidim, da jim povzroča veliko stresa in obremenjenosti in se ne morejo v celoti fokusirati na praktični del.	Ožji nabor nalog v času praktičnega usposabljanja	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
E14	...moralo biti v vsakem letniku minimalno 1 do 2 meseca,...	Vsakoletno opravljanje prakse 1 do 2 meseca	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
E15	...izbrati med različnimi organizacijami oz zavodi, ki izvajajo socialno delo.	Izbiranje učnih baz iz različnih področij socialnega dela	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F21	Nalog je definitivno preveč.	Ožji nabor nalog v času praktičnega usposabljanja	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F22	Jaz bi prakso naredila vedno v drugem semestru,...	Praktično usposabljanje v drugem semestru	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F23	... v prvem semestru spoznavali teorijo in se	Pripravljanje na praktično	Organiziranost praktičnega	Praktično usposabljanje v socialnem delu

	pripravljali na praktičen del.	usposabljanje v prvem semestru	usposabljanja v socialnem delu	
G13	Menim, da bi bilo dobro, da študenti izkusijo različna področja dela socialnega dela,...	Izbiranje učnih baz iz različnih področij socialnega dela	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
G14	Prav tako delo v vladnih in nevladnih institucijah,...	Praktično usposabljanje v vladnih in nevladnih organizacijah	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
G15	Menim, da je praksa zelo povečana v obsegu odkar sem jaz obiskovala šolanje in dobro je tako.	Obsežno praktično usposabljanje	Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A26	...pridobi študent izkušnje...	Pridobitev izkušnje	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A27	...začuti kaj je konkretno socialno delo.	Čut za konkretno socialno delo	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A28	...poveže teorijo z delom.	Povezovanje teorije z delom	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A29a	...podkrepi svoje znanje, izkušnje.	Podkrepitev znanja	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A29b	...podkrepi svoje znanje, izkušnje.	Podkrepitev izkušenj	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A30	...nauči veliko od študentk, saj študentke prinesejo novo znanje in energijo...	Prenašanje znanja študentov na mentorje in obratno	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
B19	Oboji lahko pridobimo vzajemna znanja iz teorije s strani študenta in morebitnih novih vsebin, ki takrat še niso bile	Prenašanje znanja študentov na mentorje in obratno	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu

	prisotne, ko smo se mi učili...			
B20	...obratno pa dejansko stanje na centrih in naše delo, ki je največkrat z negativno konotacijo v medijih...	Izkušnja dejanskega dela in stanja na centrih za socialno delo	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D30	Veliko dragocenih izkušenj in znanj, ki potujejo ves čas dvosmerno med študentom in mentorjem.	Prenašanje znanja študentov na mentorje in obratno	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
E16	...ti da resnično znanje o socialnem delu.	Resnično znanje o socialnem delu	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F24	Izobraževanje brez prakse je nula.	Nujen del izobraževanja	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F25	...praktikant dobi izkušnje iz vseh področij,...	Pridobitev izkušnje	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F26a	...mentorji lahko dobimo povratno informacijo za naše delo...	Povratna informacija za delo mentorjev in mentorice	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F26b	...prevzamemo kako znanje nase.	Prenašanje znanja študentov na mentorje in obratno	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
G16	Praktikant lahko vidi širino in različna področja.	Spoznavanje različnih področij socialnega dela	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
G17	Prav tako se seznani z različnimi oblikami in načini dela.	Spoznavanje različnih oblik in načinov dela na področju socialnega dela	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
G18	Mentor pa pridobi nova teoretska znanja in "sveže" ideje za svoje delo.	Pridobivanje teoretskih znanj in svežih idej (mentorji)	Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu

A31	V prvem letniku sem opravljala prakso na MISSS...	Zavod MISSS	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A32	...v drugem letniku na Unicefu...	UNICEF	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A34	V tretjem in četrtem letniku sem opravljala prakso na CSD	CSD	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
B21	1. letnik – prostovoljno delo na OZARI v t.i. stanovanjski skupini...	OZARA	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
B23	2. letnik prav tako na OZARI...	OZARA	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
B25	3. letnik – lokalna osnovna šola...	Lokalna osnovna šola	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
B27	4. letnik na enem izmed CSD-jev...	CSD	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C30	...prakso na MISSS...	MISSS	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C31	...na Društvo Projekt Človek.	Društvo Projekt Človek	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C33	...pa sem bila na CSD	CSD	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D31	...na MISSS	Zavod MISSS	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D32	...na centru.	CSD	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu

E17	...samo na CSD,...	CSD	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F27	Moja praksa je zavzemala samo centre za socialno delo,...	CSD	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
G21	(PUM,...)	PUM	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
G22	(..., STIGMA).	Stigma	Učne baze na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A35	...naletela na odlične mentorice, ki so znale voditi, organizirati čas prakse, podeliti svoje izkušnje in znanje.	Kvalitetno mentorstvo	Pozitivne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A33	...zelo dobro za uvod.	Dober uvod v izobraževanje	Pozitivne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C34	...imela zelo dobro mentorico...	Kvalitetno mentorstvo	Pozitivne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D33a	...,mentorice so se zelo zavzele zame,...	Kvalitetno mentorstvo	Pozitivne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D33b	..., mi dale veliko izkušenj.	Kvalitetno mentorstvo	Pozitivne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
G23	Če gledam nazaj, mi je takrat bilo zanimivo in dobra izkušnja,...	Zanimiva in dobra izkušnja	Pozitivne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
G24	...,veliko je pripomoglo tudi k temu, da vidim širši vidik težav,...	Širši vidik pri raziskovanju težave	Pozitivne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu

B22	...ob tem si nisem najbolj pozitivno predstavljala dela socialnega dela...	Predstava socialnega dela na ne najbolj pozitiven način	Negativne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
B24	...takrat sem bila večkrat v stiski, ker so uporabniki s težavami v duševnem zdravju še posebej zahtevna populacija in so za delo z njimi potrebna široka znanja.	Stiska zaradi odsotnosti znanja za delo z ljudmi s težavami v duševnem zdravju	Negativne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
B26	...takrat sem bila ob tem zelo razočarana, saj je bilo socialno delo kot strokovni kader neopravičeno zapostavljeno.	Socialno delo kot strokovni kader neopravičeno zapostavljeno	Negativne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
B28	...mentorica ni imela nobenega pametnega dela zame...	Mentorica ni našla pametnega dela za praktikantko	Negativne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
B29	...ob 12. so me vsak dan že poslali domov.	Predčasno pošiljanje domov	Negativne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C32	...bila zelo v stiski, ker nisem bila pripravljena, nisem vedela kaj me čaka.	Nepoznavanje področja dela z osebami z različnimi oblikami zasvojenosti	Negativne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C35	...malo manj povezave z zunanjimi institucijami...	Odsotnost povezovanja z institucijami	Negativne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F28	...bi bilo dobrodošlo sodelovati tudi na katerih drugih.	Osredotočenost na opravljanje prakse na centrih za socialno delo	Negativne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu
G19	Praksa v času mojega šolanja je bila manj obsežna,...	Manj obsežno praktično usposabljanje	Negativne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu	Praktično usposabljanje v socialnem delu

A36	Zanimanje za ta poklic...	Zanimanje za poklic	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A37	...radovednost...	Radovednost	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A38	...raziskovanje...	Raziskovanje	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
A39	...postavlja vprašanja...	Postavljanje vprašanj	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
B30	...pripravljen prispevati tudi svoja nova znanja, ki jih je deležen v učnem procesu na faksu in obratno.	Prispevanje svojega znanja kot študent	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C36	...praktikant zainteresiran za to, da bo nekaj se naučil, neko znanje pridobil, neke izkušnje.	Zainteresiranost za pridobivanje znanja in izkušenj	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C37	...spoštljiv odnos...	Spoštljiv odnos	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
C38	...lastna iniciativa...	Samoiniciativnost	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D34	...je vedoželjen,...	Vedoželjnost	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na	Praktično usposabljanje v socialnem delu

			področju socialnega dela	
D35	...izkazuje zanimanje,...	Zainteresiranost za pridobivanje znanja in izkušenj	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D36	...si upa sam kaj narediti,...	Samoiniciativnost	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D37	...je kompetenten sogovornik	Kompetentni sogovornik	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D38	...ve dobro opazovati.	Dobro opazovanje	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D39	..., aktivno reflektira pogovor,...	Aktivno reflektiranje pogovora	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D40	...zna dati feedback glede prepoznane teorije v pogovoru,...	Dajanje povratne informacije	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
D41	...je pripravljen narediti zapis pogovora.	Pisanje zapisnika	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
E18a	...mora pokazati zanimanje...	Zanimanje za poklic	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na	Praktično usposabljanje v socialnem delu

			področju socialnega dela	
E18b	...in motivacijo,...	Motiviranost	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
E19	...mora aktivno sodelovati v toku prakse.	Aktivno sodelovanje	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F29	...bi bili bolj samoiniciativni.	Samoiniciativnost	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F30	...imajo interes do tega dela,...	Zainteresiranost za pridobivanje znanja in izkušenj	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F31	...jih zanima poklic socialnega delavca,...	Zanimanje za poklic	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
F32	...postavljajo vprašanja, ne samo poslušajo.	Postavljanje vprašanj	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
G25a	...po mojem mnenju mora imeti voljo in interes, zanimanje za delo na učni bazi.	Volja do dela	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
G25b	...po mojem mnenju mora imeti voljo in interes, zanimanje za delo na učni bazi.	Zainteresiranost za pridobivanje znanja in izkušenj	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu

G25c	...po mojem mnenju mora imeti voljo in interes, zanimanje za delo na učni bazi.	Zanimanje za poklic	Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela	Praktično usposabljanje v socialnem delu
------	---	---------------------	--	--

Raziskovana tema: Center za socialno delo kot učna baza

Številka izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
A40	...zaposlena 20 let.	20 let	Čas zaposlitve na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
B31	6 let.	6 let	Čas zaposlitve na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
C39	14 let.	14 let	Čas zaposlitve na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
D42	19. let.	19 let	Čas zaposlitve na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
E20	Zaposlena sem 33 let.	33 let	Čas zaposlitve na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
F33	Na centru za socialno delo sem zaposlena že 21 let,...	21 let	Čas zaposlitve na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
G26	Na CSD sem zaposlena 11 let.	11 let	Čas zaposlitve na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
A41a	...področju družine...	Področje dela z družino	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
A41b	...in z mladimi.	Področje dela z mladimi	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
B32	...področju varstva odraslih.	Področje varstva odraslih	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
C40	...pomoči na domu,...	Pomoč na domu	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
C41	...obravnavi mladostnikov in otrok s težavami v odraščanju.	Obravnava mladostnikov in otrok s težavami v odraščanju	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza

D43	Rejništvo...	Rejništvo	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
D44	...,skrbništvo,...	Skrbnništvo	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
D45	...,posvojitve.	Posvojitve	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
E21	...moje področje je varstvo odraslih...	Varstvo odraslih	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
E22	...in rejništvo.	Rejništvo	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
F34	...na področju dela z družino.	Področje dela z družino	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
G27	...sedaj pa predhodno svetovanje...	Predhodno svetovanje	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
G28	... in varstvo otrok	Varstvo otrok	Področje dela na centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
A42	Ne veliko...	Manjši obseg	Pridobljena znanja o centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
B33	Nič konkretnega razen pri praksi v 4. letniku...	Na praksi v 4. letniku	Pridobljena znanja o centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
B34	Na faksu predvsem učijo, da se na centrih ne dela socialno delo...	Na centrih za socialno delo ne delajo socialnega dela	Pridobljena znanja o centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
C42	...se ne spomnim, da bi.	Nič	Pridobljena znanja o centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
D46	Nič.	Nič	Pridobljena znanja o centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza

E23	Edini pogled v praksi kaj je socialno delo sem dobila tekom izobraževanja na centru.	Samo na centru za socialno delo	Pridobljena znanja o centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
F35	...se ne spomnim, da bi se o delovanju centra kaj pogovarjali.	Nič	Pridobljena znanja o centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
G29	Nobenih...žal....	Nič	Pridobljena znanja o centru za socialno delo	Center za socialno delo kot učna baza
A43	...širini pridobljenega znanja in izkušenj.	Širina pridobljenega znanja in izkušenj	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
B35	...da se mogoče ovrže stereotip, da se na centrih ne dela socialno delo...	Ovržba stereotipa, da se na centrih ne dela socialno delo	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
B36	...da se ovrže da ne hodimo na teren...	Ovržba stereotipa, da na centrih ne opravljajo terenskega dela	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
B37	...da se dejansko spozna področje, ki nam ga nalaga zakonodaja in postopanje...	Spoznavanje področja, ki ga nalaga zakonodaja in postopanje	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
D47	...se na začetku naredi res obširna predstavitev vseh področij na centru...	Predstavitev področij delovanja	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
D48	...vidijo študentje razlike in številčnost področij.	Raznolikost in številčnost področij	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
E24	...na centrih spoznajo praktiki največ teorije v praktičnem smislu,...	Spoznavanje teorije v praktičnem smislu	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
E25	...,obdelajo največ metod in tehnik, ki jih mora socialni delavec uporabljati pri svojem delu.	Obdelovanje metod in tehnik, ki jih pri svojem delu uporablja socialni delavec	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
F36	...ponuja veliko različnih področij na katerih lahko deluješ.	Raznolikost in številčnost področij	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
F37	...res osrednja učna baza socialnega dela.	Osrednja učna baza na področju socialnega dela	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza

F38a	..., veliko se naučiš glede zapisovanja,...	Pridobljena znanja zapisovanja	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
F38b	..., veliko se naučiš glede zapisovanja, postopkov,...	Pridobljena znanja glede upravnih postopkov	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
F38c	..., veliko se naučiš glede zapisovanje, postopkov in zakonodaje.	Pridobljena znanja o zakonodaji	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
F39	...sodeluješ z nevladnimi organizacijami,...	Sodelovanje z nevladnimi organizacijami	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
G30	Prednosti so, da je možno spoznati res širok spekter dela socialnega dela,...	Raznolikost in številčnost področij	Prednosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
A44	...čas, ki ga mentorica lahko nameni študentki...	Pomanjkanje časa za kvalitetno mentoriranje	Pomanjkljivosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
C43	...je mentorica obremenjena,...	Obremenjena mentorica	Pomanjkljivosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
D49	...največja rak rana na vseh centrih za socialno delo, da je premalo časa za kvalitetno mentoriranje,...	Pomanjkanje časa za kvalitetno mentoriranje	Pomanjkljivosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
F40a	Edina pomanjkljivost je nevarnost birokratizacije in pomanjkanje časa za terensko delo in kvalitetno mentoriranje.	Nevarnost birokratizacije	Pomanjkljivosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
F40b	Edina pomanjkljivost je nevarnost birokratizacije in pomanjkanje časa za terensko delo in kvalitetno mentoriranje.	Pomanjkanje časa za terensko delo	Pomanjkljivosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
F40c	Edina pomanjkljivost je nevarnost birokratizacije in pomanjkanje časa za terensko delo in kvalitetno mentoriranje.	Pomanjkanje časa za kvalitetno mentoriranje	Pomanjkljivosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
G31	V mojem primeru je pomanjkljivost, da se nisem mogla tako posvetiti praktikantki kot bi si želela,...	Pomanjkanje časa za kvalitetno mentoriranje	Pomanjkljivosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza

G32	...in da je marsikaj, kar sva predvidevale nato odpadlo ali ni bilo izvedeno zaradi nepredvidljivih in urgentnih situacij.	Odpadanje aktivnosti skupaj z mentorico zaradi urgentnih situacij	Pomanjkljivosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
G33	...kronično pomanjkanje časa na CSD, zaradi kadrovske podhranjenosti,...	Primanjkovanje kadra	Pomanjkljivosti centra za socialno delo kot učne baze	Center za socialno delo kot učna baza
A45	...nimam pripomb.	Brez pripomb	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza
A46	...nisem potrebovala ekstra sodelovanja in kontaktov s FSD...	Odsotnost potrebe po sodelovanju	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza
C44a	Od mentorja na fakulteti bi pričakovala, da študentom dobro predstavijo kaj so njihove naloge...	Pričakovanje, da mentor dobro predstavi naloge študentu ali študentki	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza
C44b	..., kaj fakulteta pričakuje od njih,...	Mentor naj izrazi pričakovanja do študentov	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza
C45	Nisem pa nikoli imela potrebe po tem, da bi morala sodelovati z mentorjem na fakulteti.	Odsotnost potrebe po sodelovanju	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza
D50	Mogoče bi bilo fajn, če bi mentor iz fakultete poklical in vprašal glede praktikantov, kako sodeluje, kako opravlja prakso in kakšna je izkušnja.	Predlog - sodelovanje mentorja na fakulteti in mentorja na učni bazi glede izkušnje praktikanta	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza
E26	Fakulteta daje podporo, v kolikor se nanjo obrneš,...	Fakulteta daje podporo, če se nanjo obrneš	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza
F41	Sama s fakulteto ne sodelujem veliko kar se tiče mentoriranja.	Odsotnost potrebe po sodelovanju	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza
F42	...blokada med mentoriranjem na učni bazi in na fakulteti,...	Blokada med mentoriranjem na učni bazi in na fakulteti	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza
F43	..., ni neke komunikacije, da bi res celostno pristopili do praktikanta.	Odsotnost komunikacije med fakulteto in učno bazo	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza
G34a	S FSD sem sodelovala edino na izobraževanju...	Sodelovanje preko izobraževanja	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza

G34b	...in preko navodil, ki jih je dobila praktikantka,...	Sodelovanje preko navodil za praktično usposabljanje	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza
G34c	...in tudi mentorji preko portala.	Sodelovanje preko portala za mentorje in mentorice	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza
G35	Bilo je dovolj podpore, saj so bila navodila dobra izdelana in naše naloge jasno navedene.	Kvalitetna podpora s strani fakultete (jasno zapisana navodila)	Sodelovanje centra za socialno delo z FSD	Center za socialno delo kot učna baza

Raziskovana tema: Mentorstvo

Številka izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
A47	Več kot petkrat sem bila mentorica študentkam...	Več opravljenih mentorstev	Število opravljenih mentorstev v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
A48	...večkrat tudi so-mentorica.	Večkratno so-mentoriranje	Število opravljenih mentorstev v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
A49	V dveh primerih pa sem bila mentorica pripravnici.	Dva primera mentoriranja pripravnice	Število opravljenih mentorstev v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
B38	Večkrat.	Več opravljenih mentorstev	Število opravljenih mentorstev v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C46	Petkrat ali več...	Več opravljenih mentorstev	Število opravljenih mentorstev v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
D51	Več kot petkrat ziher...	Več opravljenih mentorstev	Število opravljenih mentorstev v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
E27	...se ne spomnim točno, ampak sigurno več kot 5 krat.	Več opravljenih mentorstev	Število opravljenih mentorstev v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F44	Velikokrat.	Več opravljenih mentorstev	Število opravljenih mentorstev v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu

G36	Pa mislim, da je bilo ravno 5 krat.	Več opravljenih mentorstev	Število opravljenih mentorstev v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
A50	Zavedam se, da lahko s tem doprinesem k mlademu kadru.	Doprinos k mlademu kadru	Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
B39	Moj osebni razlog je, da si ne želim, da dobi praktikant negativno izkušnjo z dela na centru...	Preprečitev negativne izkušnje z delom na centru za socialno delo	Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
B40	...ker rada delam socialno delo.	Ljubezen do dela socialnega dela	Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C47	...od praktikantov in praktikant nekaj naučim...	Pridobivanje znanja od študentov	Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C48a	...da ostanem v stiku s socialnim delom,...	Ostajanje v stiku s socialnim delom	Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C48b	...s teorijo...	Ostajanje v stiku s teorijo	Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C48c	...pa s tem kaj se dogaja na fakulteti.	Ostajanje v stiku z dogajanjem na Fakulteti za socialno delo	Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C49	...razbremeníš svojo kolegico,...	Razbremenitev sodelavke	Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
D52	...šef pokliče, pove, da pridejo študentje na prakso in vpraša če bi bila mentorica. Rečeš ja.	Predlog s strani vodje enote	Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu

E28	...sem bila določena s strani direktorja oz. vodje.	Predlog s strani vodje enote	Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F45	Rada sem mentorica,...	Želja bo opravljanju funkcije	Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F46	...sem želela, da imajo praktikanti dobro izkušnjo.	Preprečitev negativne izkušnje z delom na centru za socialno delo	Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
A51	S študentko narediš urnik organizacije dela...	Določitev načrta prakse	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
A52	...predstaviš svoje področje.	Predstavitev področja dela	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
A53	Poskušam ji prakso čim bolj obogatiti...	Obogatitev prakse	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
B41	Koordinacija praktikantovega dela...	Koordinacija praktikantovega dela	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
B42	...vključi tudi ostale strokovne delavce na centru, da vsak predstavi svoje področje dela...	Vključitev ostalih strokovnih delavcev	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
B43	...ga vključi pri morebitnih vsebinah, še posebej tistih katere študenta zanimajo.	Vključitev pri različnih vsebinah	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C50	...greš z njo na teren...	Hoja na teren	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C51	...na tim...	Prisotnost na timu	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C53	...opišeš primer, predstaviš situacijo, predzgodbo.	Opisovanje primera pred srečanjem	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
D53	...narediš načrt s praktikantom,...	Določitev načrta prakse	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu

D54a	Jaz vključim praktika v vseh svoje aktivnosti v pisarni...	Vključitev pri različnih vsebinah	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
D54b	...in na terenu,...	Hoja na teren	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
E29	Praktikant kroži tudi pri drugih strokovnih delavcih in sodelavcih,...	Vključitev ostalih strokovnih delavcev	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F47	..., da študentko ali študenta lepo sprejemem,...	Korekten odnos	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F48	..., opišem svojo vlogo in področje,...	Predstavitev področja dela	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F49	..., prosim kolegice, da predstavijo tudi druga svoja področja in se z njimi dogovorim za termine s pripravnico.	Vključitev ostalih strokovnih delavcev	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F50	Vzamem jo s seboj kamorkoli grem,...	Vključitev pri različnih vsebinah	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F51	...res skušam predstaviti in ponuditi vse kar zajema delo socialne delavke na centru za socialno delo.	Predstavitev dela socialne delavke ali delavca na centru za socialno delo	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F52	Tudi terenskega dela ne manjka,...	Terensko delo	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
G37	Mentor prevzame vodenje in urejanje zadev za praktika.	Koordinacija praktikantovega dela	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
G38	Dogovarja se z ostalimi zaposlenimi glede predstavitev področij in vključevanja praktika v primere.	Vključitev ostalih strokovnih delavcev	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
G39	Vodi evidenco ur,...	Vodenje evidence ur	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
G40	...pomaga pri opravljanju nalog praktika...	Pomoč pri opravljanju nalog	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
G41	...predstavi svoje področje...	Predstavitev področja dela	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
G42	...zapiše oceno.	Zapisovanje ocene	Vloga mentorja v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
A54	Ko študentka z navdušenjem pove, kaj vse je pridobila.	Študentka navdušena nad pridobljenim	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu

		znanjem in izkušnjami		
B44	Čim večjo vključenost študenta v delo...	Vključenost študenta v delo	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
B45	...prisotnost pri razgovorih...	Prisotnost pri razgovorih	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
B46	...zapisovanje v socialnem delu...	Zapisovanje v socialnem delu	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
B47	...obiski uporabnikov na terenu...	Terensko delo	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
B48	...sodelovanje z drugimi institucijami...	Sodelovanje z drugimi institucijami	Uspešno mentorstvo	Mentorstvo v socialnem delu
C52	...pač potem kot tvoja senca,...	Vključenost študenta v delo	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C54	...organiziramo predstavitev področij,...	Organizacija predstavitev področij	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C55	...da hodijo zraven na terene,...	Terensko delo	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C56	...,timske sestanke.	Prisotnost na timskih sestankih	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C57	...oglede kriznih centrov, materinskih domov, čim več takih stvari, da vidijo s kom se povezujemo pri pomoči uporabnikov.	Sodelovanje z drugimi institucijami	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
D55	..., da res vidijo kaj pomeni biti socialna delavka v različnih ustanovah.	Pridobljene izkušnje o raznovrstnosti poklica socialne delavke ali delavca	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
D56	...vključiš na seminar.	Vključitev na seminarje	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
E30a	Da praktikant aktivno sodeluje...	Aktivno sodelovanje praktikanta	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu

E30b	...in je motiviran.	Motiviranost praktikanta	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F53a	Uspešno mentorstvo se vidi na zadovoljstvu in znanju praktikanta.	Zadovoljstvo praktikanta/ke	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F53b	Uspešno mentorstvo se vidi na zadovoljstvu in znanju praktikanta.	Pridobljeno znanje praktikanta/ke	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
G43a	...to, da je praktikant dobil izkušnjo...	Pridobitev izkušnje praktikanta/ke	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
G43b	...in uvid v delo na CSD...	Spoznavanje dela na centru za socialno delo	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
G43c	...ter vse odgovore na svoja vprašanja.	Pridobitev odgovorov na vprašanja	Uspešno mentorstvo v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
A55	...nagrajeni s točko, ki je ena od tridesetih, ki jih potrebuješ za napredovanje.	Ena točka od tridesetih	Nagrade za mentoriranje v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
A56	Za mentorstvo pripravnici dobiš plačani dve uri tedensko.	Plačilo za dve uri na teden - pripravništvo	Nagrade za mentoriranje v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
B49	Upošteva se pri letnem ocenjevanju in delovni uspešnosti...	Upoštevanje pri letnem ocenjevanju in delovni uspešnosti	Nagrade za mentoriranje v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
B50	...za napredovanje v naziv.	Napredovanje v naziv	Nagrade za mentoriranje v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
C58	...dobim potem iz strani praktikantke feedback.	Povratna informacija za svoje delo	Nagrade za mentoriranje v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
D57	Dobiš piko za napredovanje.	Ena točka od tridesetih	Nagrade za mentoriranje v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
D59	...plačilo pa se mi zdi, da ni potrebno.	Odsotnost potrebe po plačilu	Nagrade za mentoriranje v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu

E32	Tudi pohvala prav pride.	Pohvala za delo	Nagrade za mentoriranje v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F54	Nagrajen si z eno točko,...	Ena točka od tridesetih	Nagrade za mentoriranje v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F55	Niti se mi ne zdi, da bi to bilo potrebno.	Odsotnost potrebe po plačilu	Nagrade za mentoriranje v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
G44	...bi naj prejeli eno točko pri zbiranju točk za napredovanje v naziv.	Ena točka od tridesetih	Nagrade za mentoriranje v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
G46	...denar ne bi smel biti pogoj, da se lahko tisti, ki so na začetku poti, učijo.	Odsotnost potrebe po plačilu	Nagrade za mentoriranje v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
A57	...v času mentorstva moralo biti zmanjšan obseg dela...	Zmanjšan obseg dela v času mentoriranja	Predlogi za izboljšanje organizacije mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
D58	..., da bi bil v času mentoriranja zmanjšan obseg dela,...	Zmanjšan obseg dela v času mentoriranja	Predlogi za izboljšanje organizacije mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
E31	...kot motivacija tudi primerna kaka denarna nagrada, kot povečan obseg dela.	Denarna nagrada za povečan obseg dela	Predlogi za izboljšanje organizacije mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
F56	...veliko željo mentorirati, vendar se mi zdi, da mi velikokrat ne preostane drugo kot da zavrnem, saj nimam nič časa. Istočasno bi rada kvalitetno opravljala svoje delo in kvalitetno opravljala mentorstvo.	Zmanjšan obseg dela v času mentoriranja	Predlogi za izboljšanje organizacije mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu
G45	...sicer menim, da bi se več strokovnih delavcev odločilo za mentorstvo če bi bilo plačano,...	Denarna nagrada za povečan obseg dela	Predlogi za izboljšanje organizacije mentorstva v socialnem delu	Mentorstvo v socialnem delu

9. 3. Osnovno kodiranje

IZOBRAŽEVANJE ZA SOCIALNO DELO

Razlog odločanja za izobraževanje v socialnem delu

- Želja postati socialna delavka (A1a) (E1)
- Pomoč ljudem (A1b) (C1) (F1)
- Pridobivanje znanja za življenje (B1) (C2)
- Pretežek študij fizioterapije (D1)
- Želja po študiju v Ljubljani (D2)
- Odprte možnosti vpisa (D3)
- Naključna izbira (D4)
- Zanimanja za psihološka znanja (F2) (G1)
- Veselje do dela z ljudmi (G2)

Pomanjkljivosti izobraževanja za socialno delo

- Pomanjkanje področja dela z družino (A2a)
- Pomanjkanje področja dela z mladimi (A2b)
- Znanje o teoriji socialnega dela težje preneseno v prakso (A3)
- Znanja na področju duševnega zdravja (B2) (C11) (F4d)
- Odsotnost pravnih predmetov za vse študente (B3)
- Odsotnost priprave na strokovni izpit (B4)
- Učenje zakonskih določil na pamet (C3)
- Pisanje zapisnikov (C4) (F4a)
- Usklajevanje teorije, zakonodaje in prakse (C5)
- Znanje o odnosih v družini (C9)
- Znanje o delu z neprostoVOLjnimi uporabniki (C10) (F4c)
- Medkulturna kompetentna znanja (C12)
- Ozka izbira modulov (D5)
- Odsotnost praktičnih izkušenj s strani profesorjev (D10)
- Večji obseg prakse (E3)
- Pomanjkanje znanja za delo na centru za socialno delo (F3)
- Znanje o upravnih postopkih na centrih za socialno delo (F4b)
- Usmerjenost znanja v tradicionalno pojmovanje družine (F5)
- Pridobljeno znanje odvisno od izbire učne baze (G5)

Prednosti izobraževanja za socialno delo

- Potrebna znanja za opravljanje dela socialne delavke (E2)
- Pridobljeno potrebno teoretično znanje (G4)

Zanimiva področja izobraževanja za socialno delo

- Teorija Gabi Čačinovič Vogrinčič (A4)
- Psihologija (B5) (C6) (G3a)
- Sociologija (B6)
- Antropologija (B7) (G3b)
- Teorije deviantnosti (B8)

- Teorije spola (B9)
- Področje družine (C7)
- Epistemologija (C8) (D8b)
- Vsebine iz modula Kibernetika (D8a)
- Jasno podajanje znanja s strani Stritih B., Šugman Bohinc L., Možina M., Čačinovič Vogrinčič G. (D9)
- Pravni predmeti (D11)
- Gerontologija (E4a)
- Varstvo odraslih (E4b)
- Zasvojenosti (G3c)
- Socialna politika (G3d)
- Funkcioniranje možganov (G3e)

Nezanimiva področja izobraževanja za socialno delo

- Socialna varnost (D6a)
- Socialna politika (D6b)
- Uvod v socialno delo kot monotono predavanje (D7)

Spremembe v izobraževanju za socialno delo

- Izpopolnjeno izobraževanje za socialno delo (A5) (G6)
- Večja povezanost teorije s prakso (A6)
- Večje pridobivanje znanja (A7)
- Potencial za večje spremembe (B10) (C13)
- Povečano število obveznosti tekom študija (D12)
- Ni sprememb (E5)
- Vključevanje novih vsebin v učni načrt (osebe z oviro, LGBTQI+ tema,...) (F6)
- Bolje organizirano praktično usposabljanje (G7)

KOMPETENCE V SOCIALNEM DELU

Pomen kompetenc v socialnem delu

- Znanje za ravnanje (A8)
- Uspešno krmarjenje med strokovnostjo in zakonodajo (B11)
- Nenehno izobraževanje (C14)
- Strokovna samozavest do uporabnikov in drugih institucij (C15)
- Imeti empatijo do ljudi (D13)
- Zmožnost poslušati ljudi (D14)
- Zmožnost začutiti stisko ljudi (D15)
- Vedeti izluščiti bistvo problema (D16)
- Vodenje pogovorov skozi socialno delovne veščine (D17)
- Opravljena izobraževanja na področju socialnega varstva (E6)
- Imeti izkušnje (F7)
- Se izobraževati in usposablјati na različnih področjih (F8)
- Učenje od sogovornikov (F9)
- Znanje o pomoči ljudem v stiski (G8)

Znanja in lastnosti kompetentnega socialnega delavca

- Opravljanje pogovora z ustreznimi vprašanji (A9)
- Raziskovanje problema (A10)
- Sočutnost (A11)
- Radovednost (A12)
- Raziskovanje osebe (A13a)
- Raziskovanje življenjskega okolja osebe (A13b)
- Vzpostavljanje osebnega stika (B12) (C17)
- Ne uradniška drža (B13) (D23) (D24) (F14)
- Zagotavljanje odprtega prostora za razgovor (B14) (F10)
- Nenehno iskanje načinov sodelovanja z uporabniki (C16)
- Ohranjanje delovnega odnosa (C18)
- Orodja za možnosti iskanja pomoči skupaj z uporabnikom (C19)
- Ne obsojanje (D18) (F12)
- Znanje za ravnanje v neprosto voljnih transakcijah (D19)
- Hoja na teren (D20)
- Uporaba jezika socialnega dela (D21) (D25) (F11)
- Približati se uporabniku (D22)
- Razumevanje (E7)
- Pripravljenost do podajanja znanja in veščin (E8)
- Prikazovanje dela socialnega delavca (E9)
- Ne vsiljevanje mnenj in odgovorov (F13)

Pridobivanje kompetenc v socialnem delu

- Pridobivanje tekom študija (A14a)
- Nadgrajevanje znanja z delom (A14b)
- Supervizija (C21) (F16d)
- Intervizija (C22) (F16c)
- Izobraževanje iz realitetne terapije (D27)
- Nenehno izobraževanje (E10)
- Učenje skozi življenje in odraščanje (F15)
- Lastno raziskovanje in zanimanje (F16b)
- Praktično usposabljanje (G9)
- Udeležba na seminarjih, predavanjih, usposabljanjih (A15) (B14) (C20) (D26) (E11) (F16a) (F17) (G10)
 - Nadgrajevanje znanja (A16)
 - Obnovitev znanja pri delu z ljudmi (A17)
 - Pogled na situacijo iz več zornih kotov (C23)
- Udeležba na fakultetnem seminarju za mentorje in mentorice (A18) (E12) (F18) (G11)
 - Ustrezno zastavljen seminar na fakulteti za mentorje in mentorice (A19) (G12a)
 - Pridobitev potrebnih informacij (A20)
 - Uporabno znanje (E13)
 - Pridobivanje znanja o skrbi zase na delovnem mestu (G12b)
- Ne udeležba na fakultetnem seminarju za mentorje in mentorice (B15) (C24) (D28)

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE V SOCIALNEM DELU

Uspešno praktično usposabljanje v socialnem delu

- Doživljanje dela socialnega dela (A21)
- Spoznavanje področja dela (A22) (F20a)
- Delo z uporabniki (A23)

- Povezovanje teorije in prakse (A24)
- Pridobitev celostne izkušnje na učni bazi (F19)
- Neprisiljeno delo (F20b)

Organiziranost praktičnega usposabljanja v socialnem delu

- Opravljanje prakse na CSD (A25) (C25)
- Orientiranje po Katalogu javnih pooblastil, nalog in storitev, ki jih izvajajo centri za socialno delo (B17)
- Učenje vsebin iz nevladnega sektorja glede na specifičnost njihovega poslanstva (B18)
- Izvajanje intervizijske skupine (C26)
- Sodelovanje pri razgovoru (C27a)
- Pisanje zapisnika (C27b)
- Sodelovanje pri timske sestanke (C28a)
- Podajanje mnenj in predlogov (C28b)
- Strnjena praksa v višjih letnikih študija (C29)
- Ožji nabor nalog v času praktičnega usposabljanja (D29) (F21)
- Vsakoletno opravljanje prakse 1 do 2 meseca (E14)
- Izbiranje učnih baz iz različnih področij socialnega dela (E15) (G13)
- Praktično usposabljanje v drugem semestru (F22)
- Pripravljanje na praktično usposabljanje v prvem semestru (F23)
- Praktično usposabljanje v vladnih in nevladnih organizacijah (G14)
- Obsežno praktično usposabljanje (G15)

Doprinos praktičnega usposabljanja v socialnem delu

- Pridobitev izkušnje (A26) (F25)
- Čut za konkretno socialno delo (A27)
- Povezovanje teorije z delom (A28)
- Podkrepitev znanja (A29a)
- Podkrepitev izkušenj (A29b)
- Prenašanje znanja študentov na mentorje in obratno (A30) (B19) (D30) (F26b)
- Izkušnja dejanskega dela in stanja na centrih za socialno delo (B20)
- Resnično znanje o socialnem delu (E16)
- Nujen del izobraževanja (F24)
- Povratna informacija za delo mentorjev in mentorice (F26a)
- Spoznavanje različnih področij socialnega dela (G16)
- Spoznavanje različnih oblik in načinov dela na področju socialnega dela (G17)
- Pridobivanje teoretskih znanj in svežih idej (mentorji) (G18)

Učne baze na področju socialnega dela

- Zavod MISSS (A31) (C30) (D31)
- UNICEF (A32)
- CSD (A34) (B27) (C33) (D32) (E17) (F27)
- OZARA (B21) (B23)
- Lokalna osnovna šola (B25)
- Društvo Projekt Človek (C31)
- PUM-O (G21)
- Stigma (G22)

Pozitivne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu

- Celostno mentorstvo (A35) (C34) (D33a) (D33b)
- Dober uvod v izobraževanje (A33)
- Zanimiva in dobra izkušnja (G23)
- Širši vidik pri raziskovanju težave (G24)

Negativne izkušnje praktičnega usposabljanja v socialnem delu

- Predstava socialnega dela na ne najbolj pozitiven način (B22)
- Stiska zaradi odsotnosti znanja za delo z ljudmi s težavami v duševnem zdravju (B24)
- Socialno delo kot strokovni kader neopravičeno zapostavljeno (B26)
- Mentorica ni našla pametnega dela za praktikantko (B28)
- Predčasno pošiljanje domov (B29)
- Nepoznavanje področja dela z osebami z različnimi oblikami zasvojenosti (C32)
- Odsotnost povezovanja z institucijami (C35)
- Osredotočenost na opravljanje prakse na centrih za socialno delo (F28)
- Manj obsežno praktično usposabljanje (G19)

Lastnosti kvalitetnega praktikanta na področju socialnega dela

- Zanimanje za poklic (A36) (E18a) (F31) (G25c)
- Radovednost (A37)
- Raziskovanje (A38)
- Postavljanje vprašanj (A39) (F32)
- Prispevanje svojega znanja kot študent (B30)
- Zainteresiranost za pridobivanje znanja in izkušenj (C36) (D35) (F30) (G25b)
- Spoštljiv odnos (C37)
- Samoiniciativnost (C38) (D36) (F29)
- Vedoželjnost (D34)
- Kompetentni sogovornik (D37)
- Dobro opazovanje (D38)
- Aktivno reflektiranje pogovora (D39)
- Dajanje povratne informacije (D40)
- Pisanje zapisnika (D41)
- Motiviranost (E18b)
- Aktivno sodelovanje (E19)
- Volja do dela (G25a)

CENTER ZA SOCIALNO DELO KOT UČNA BAZA

Čas zaposlitve na centru za socialno delo

- 20 let (A40)
- 6 let (B31)
- 14 let (C39)
- 19 let (D42)
- 33 let (E20)
- 21 let (F33)
- 11 let (G26)

Področje dela na centru za socialno delo

- Področje dela z družino (A41a) (F34)
- Področje dela z mladimi (A41b)
- Področje varstva odraslih (B32) (E21)
- Pomoč na domu (C40)
- Obravnava mladostnikov in otrok s težavami v odraščanju (C41)
- Rejništvo (D43) (E22)
- Skrbništvo (D44)
- Posvojitve (D45)
- Predhodno svetovanje (G27)
- Varstvo otrok (G28)

Pridobljena znanja o centru za socialno delo

- Manjši obseg (A42)
- Na praksi v 4. letniku (B33)
- Nič (C42) (D46) (F35) (G29)
- Na centrih za socialno delo ne delajo socialnega dela (B34)
- Samo na centru za socialno delo (E23)

Prednosti centra za socialno delo kot učne baze

- Širina pridobljenega znanja in izkušenj (A43)
- Ovržba stereotipa, da se na centrih ne dela socialno delo (B35)
- Ovržba stereotipa, da na centrih ne opravljajo terenskega dela (B36)
- Spoznavanje področja, ki ga nalaga zakonodaja in postopanje (B37)
- Predstavitev področij delovanja (D47)
- Raznolikost in številčnost področij (D48) (F36) (G30)
- Spoznavanje teorije v praktičnem smislu (E24)
- Obdelovanje metod in tehnik, ki jih pri svojem delu uporablja socialni delavec (E25)
- Osrednja učna baza na področju socialnega dela (F37)
- Pridobljena znanja zapisovanja (F38a)
- Pridobljena znanja glede upravnih postopkov (F38b)
- Pridobljena znanja o zakonodaji (F38c)
- Sodelovanje z nevladnimi organizacijami (F39)

Pomanjkljivosti centra za socialno delo kot učne baze

- Pomanjkanje časa za kvalitetno mentoriranje (A44) (D49) (F40c) (G31)
- Obremenjena mentorica (C43)
- Nevarnost birokratizacije (F40a)
- Pomanjkanje časa za terensko delo (F40b)
- Odpadanje aktivnosti skupaj z mentorico zaradi urgentnih situacij (G32)
- Primanjkovanje kadra (G33)

Sodelovanje centra za socialno delo z FSD

- Brez pripomb (A45)
- Odsotnost potrebe po sodelovanju (A46) (C45) (F41)
- Pričakovanje, da mentor dobro predstavi naloge študentu ali študentki (C44a)
- Mentor naj izrazi pričakovanja do študentov (C44b)
- Fakulteta daje podporo, če se nanjo obrneš (E26)
- Blokada med mentoriranjem na učni bazi in na fakulteti (F42)
- Odsotnost komunikacije med fakulteto in učno bazo (F43)
- Sodelovanje preko izobraževanja (G34a)
- Sodelovanje preko navodil za praktično usposabljanje (G34b)
- Sodelovanje preko portala za mentorje in mentorice (G34c)
- Kvalitetna podpora s strani fakultete (jasno zapisana navodila) (G35)
- Predlog: sodelovanje mentorja ali mentorice na fakulteti in mentorja ali mentorice na učni bazi glede izkušnje praktikanta (D50)

MENTORSTVO V SOCIALNEM DELU

Število opravljenih mentorstev v socialnem delu

- Več opravljenih mentorstev (A47) (B38) (C46) (D51) (E27) (F44) (G36)
- Večkratno so-mentoriranje (A48)
- Dva primera mentoriranja pripravnice (A49)

Razlogi za odločitev opravljanje mentorstva v socialnem delu

- Doprinos k mlademu kadru (A50)
- Preprečitev negativne izkušnje z delom na centru za socialno delo (B39) (F46)
- Ljubezen do socialnega dela (B40)
- Pridobivanje znanja od študentov (C47)
- Ostajanje v stiku s socialnim delom (C48a)
- Ostajanje v stiku s teorijo (C48b)
- Ostajanje v stiku z dogajanjem na Fakulteti za socialno delo (C48c)
- Razbremenitev sodelavke (C49)
- Predlog s strani vodje enote (D52) (E28)
- Želja po opravljanju funkcije (F45)

Vloga mentorja v socialnem delu

- Določitev načrta prakse (A51) (D53)
- Predstavitev področja dela (A52) (F48) (G41)
- Obogatitev prakse (A53)
- Koordinacija praktikantovega dela (B41) (G37)

- Vključitev ostalih strokovnih delavcev (B42) (E29) (F49) (G38)
- Vključitev pri različnih vsebinah (B43) (D54a) (F50)
- Terensko delo (C50) (D54b) (F52)
- Prisotnost na timu (C51)
- Opisovanje primera pred srečanjem (C53)
- Korekten odnos (F47)
- Predstavitev dela socialne delavke ali delavca na centru za socialno delo (F51)
- Vodenje evidence ur (G39)
- Pomoč pri opravljanju nalog (G40)
- Zapisovanje ocene (G42)

Uspešno mentorstvo v socialnem delu

- Študentka navdušena nad pridobljenim znanjem in izkušnjami (A54)
- Vključenost študenta v delo (B44) (C52)
- Prisotnost pri razgovorih (B45)
- Zapisovanje v socialnem delu (B46)
- Terensko delo (B47) (C55)
- Sodelovanje z drugimi institucijami (B48) (C57)
- Organizacija predstavitev področij (C54)
- Prisotnost na timskih sestankih (C56)
- Pridobljene izkušnje o raznovrstnosti poklica socialne delavke ali delavca (D55)
- Vključitev na seminarje (D56)
- Aktivno sodelovanje praktikanta/ke (E30a)
- Motiviranost praktikanta/ke (E30b)
- Zadovoljstvo praktikanta/ke (F53a)
- Pridobljeno znanje praktikanta/ke (F53b)
- Pridobitev izkušnje praktikanta/ke (G43a)
- Spoznavanje dela na centru za socialno delo (G43b)
- Pridobitev odgovorov na vprašanja (G43c)

Nagrade za mentoriranje v socialnem delu

- Ena točka od tridesetih (A55) (D57) (F54) (G44)
- Plačilo za dve uri na teden - pripravništvo (A56)
- Upoštevanje pri letnem ocenjevanju in delovni uspešnosti (B49)
- Napredovanje v naziv (B50)
- Povratna informacija za svoje delo (C58)
- Odsotnost potrebe po plačilu (D59) (F55) (G46)
- Pohvala za delo (E32)

Predlogi za izboljšanje organizacije mentorstva v socialnem delu

- Zmanjšan obseg dela v času mentoriranja (A57) (D58) (F56)
- Denarna nagrada za povečan obseg dela (E31) (G45)